

Na osnovu člana 53.stav1. tačka 8. Poslovnika Narodne skupštine Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 22/05 godine), Zakonodavni odbor Narodne skupštine Republike Srpske, na sjednici 14. novembra 2005. godine, utvrdio je novi prečišćeni tekst Zakona o rudarstvu ("Službeni glasnik Republike Srpske",br.10/95,18/95, 10/98, 63/02, 69/02 i 86/03), u kojem je označen dan stupanja na snagu navedenog zakona.

Broj: 02/3-1466-3/05

Banja Luka, 14. novembar 2005. godine

Predsjednik
Zakonodavnog odbora
Narodne skupštine

Vojin Zejak, s.r.

Z A K O N O R U D A R S T V U

-Prečišćeni tekst-

I - OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Ovim zakonom uređuju se uslovi i način eksploatacije rudnog blaga u zemlji i na njenoj površini, na morskom, riječnom ili jezerskom dnu ili ispod njega, kao i izgradnja, korišćenje i održavanje rudarskih objekata.

Skupština opštine i skupština grada, na osnovu prethodno pribavljene saglasnosti resornog ministarstva, odlukom utvrđuje prostor na kome se može vršiti eksploatacija pijeska i šljunka, u skladu sa odredbama ovog zakona.

Član 2.

Rudno blago u zemlji i na njenoj površini, kao prirodno bogatstvo, dobro od opšteg interesa, u državnoj je svojini i na njemu se može steći pravo korišćenja pod uslovima i na način utvrđen zakonom.

Za korišćenje rudnog blaga plaća se naknada u skladu sa zakonom.

Rudnim blagom, u smislu ovog zakona, smatraju se sve organske i neorganske mineralne sirovine u čvrstom, rastresitom, plastičnom, tečnom i gasovitom stanju ili u prirodnim rastopinama, koje se nalaze u primarnom ležištu, u nanosima, rudarskim iskopinama i odlagalištima i tehnogene sirovine (u daljem tekstu: mineralne sirovine).

Član 3.

Mineralnim sirovinama, u smislu ovog zakona, smatraju se:

- 1) sve vrste uglja i uljnih škriljaca;
- 2) ugljovodonici u tečnom i gasovitom stanju (nafta i gas) i ostali prirodni gasovi;
- 3) radioaktivne mineralne sirovine;
- 4) metalne mineralne sirovine i njihova upotrebljiva jedinjenja;

- 5) nemetalične mineralne sirovine i sirovine za dobijanje građevinskog materijala;
- 6) sve vrste soli i sonih voda;
- 7) podzemne vode: mineralne, termomineralne, termalne i gasovi koji se sa njima javljaju (u daljem tekstu: podzemne vode);
- 8) tehnogene mineralne sirovine.

Član 4.

Eksploatacijom mineralnih sirovina, u smislu ovog zakona, smatra se izvođenje radova na otvaranju, pripremi, razradi i otkopavanju ležišta mineralnih sirovina i izvođenje drugih rudarskih radova, kao i izgradnja svih rudarskih objekata u zemlji i na njenoj površini.

Eksploatacijom mineralnih sirovina smatra se i izvođenje radova na pripremi, obogaćivanju i oplemenjivanju mineralnih sirovina, a u eksploataciji nafte i zemnih gasova i radovi na separaciji nafte i gasa, pripremi nafte i gasa na eksploatacionom polju za transport i uskladištenje, izdvajanje prirodnih tečnih gasova (etan, propan, butan i prirodni gazolin) u degazolinažama i sličnim postrojenjima, kao i transport ovih sirovina sabirnim naftovodima i gasovodima na eksploatacionom polju.

Član 5.

Pripremom i obogaćivanjem mineralnih sirovina, u smislu ovog zakona, smatra se: odabiranje, klasiranje po krupnoći, rezanje, drobljenje, mljevenje, mikronizacija, odvajanje korisnog materijala od jalovog materijala, a kod složenih minerala i odvajanje pojedinih mineralnih sastojaka u cilju koncentracije pojedinih korisnih minerala putem mehanizovanih postupaka, pri čemu se ne mijenja njihov hemijski sastav, luženje rastvorljivih korisnih mineralnih sirovina i iskopina i dalje pripremanje rastvora u cilju koncentracije minerala (taloženje, uparivanje), podzemna i površinska gasifikacija ležišta, bakteriološki i drugi biološki postupci.

Član 6.

Oplemenjivanjem mineralnih sirovina, u smislu ovog zakona, smatraju se svi termički i hemijski postupci radi poboljšanja osobina i vrijednosti mineralnih sirovina pri čemu se bitno ne mijenja njihov hemijski sastav.

Oplemenjivanjem u smislu prethodnog stava smatra se naročito:

- 1) sušenje, briketiranje i peletiziranje;
- 2) cijanizacija zlata i srebra, amalgamacija zlata i cementacija bakra;
- 3) čnih mineralnih sirovina;
- 4) prženje, kalcinacija i sinterovanje nemetaličnih mineralnih sirovina;
- 5) švelovanje (polukoksovanje) uglja.

Član 7.

Rudarskim radovima, u smislu ovog zakona, smatraju se: izrada bušotina i izrada svih horizontalnih, kosih i vertikalnih jamskih prostorija, rekonstrukcija rudarskih objekata, postrojenja i uređaja, radovi na otvaranju, razradi i eksploataciji ležišta, radovi na odlaganju jalovog materijala i deponovanju korisnih mineralnih sirovina, radovi na odlaganju flotacijske jalovine, radovi koji se izvode na osnovu rudarskih projekata i drugih projekata koji su sastavni dio rudarskih projekata, radovi koji se obavljaju u cilju istraživanja mineralnih sirovina, radni postupci pri montaži, tehničkoj zaštiti, održavanju, popravkama, prepravkama i tehničkoj kontroli i radovi koji se izvode radi zaštite životne sredine i racionalnog korišćenja rudnog blaga i energije.

Član 8.

Rudarskim objektima, postrojenjima, uređajima, opremom, drugim sredstvima rada i instalacijama (u daljem tekstu: rudarski objekti), u smislu ovog zakona, smatraju se:

- 1) objekti, postrojenja i uređaji u sastavu rudnika koji su neposredno vezani za tehnološki proces istraživanja, eksploatacije, pripreme, obogaćivanja i oplemenjivanja mineralnih sirovina i odlaganja jalovine, šljake, pepela i mineralnih sirovina na deponijama za homogenizaciju;
- 2) mašine i uređaji namijenjeni svim fazama tehnoloških procesa podzemne i površinske eksploatacije mineralnih sirovina;
- 3) objekti za zaštitu rudnika od podzemnih i površinskih voda;
- 4) objekti, postrojenja i uređaji na naftnim i gasnim poljima koji su neposredno vezani za tehnološki proces istraživanja, eksploatacije i transporta nafte, gasa i podzemnih voda;
- 5) objekti za podzemno skladištenje prirodnog gasa i sirove nafte;
- 6) objekti, postrojenja i uređaji, koji čine cjelinu sa električnom mrežom rudnika;
- 7) glavni i pomoćni magacini eksploziva i eksplozivnih sredstava;
- 8) objekti, postrojenja i uređaji za eksploataciju podzemnih voda ili drugih mineralnih sirovina cijevnim sistemom i bušotinama;
- 9) industrijski kolosijeci, viseće žičare, putevi i motorna vozila za prevoz mineralne sirovine u ležištu i od ležišta do objekata za obogaćivanje, oplemenjivanje i odlagališta ukoliko se prevoz ne vrši javnom saobraćajnicom, kao i radionice rudnika koje služe za remont i održavanje opreme u tehnološkom procesu istraživanja i eksploatacije mineralnih sirovina, koje se nalaze u proizvodnom krugu rudarskog preduzeća;
- 10) lampare, garderobe sa kupatilima, prostorije stanica za spasavanje i prostorije za smještaj i održavanje samospasioca, stanica i instrumenata za kontrolu gasova, pare i prašine i mikroklimе.

Rudarskim objektima, postrojenjima i uređajima ne smatraju se objekti društvenog standarda, upravne zgrade, kao i skladišni objekti na površini, motorna vozila za prevoz radnika i materijala, željezničke pruge, viseće žičare i motorna vozila za prevoz i otpremu mineralnih sirovina izvan proizvodnog kruga rudarskog preduzeća.

Član 9.

Eksploatacija mineralnih sirovina i izgradnja, korišćenje i održavanje rudarskih objekata, vrši se na način kojim se obezbeđuje optimalno tehno-ekonomsko iskorišćavanje ležišta mineralnih sirovina, bezbjednost ljudi, objekata i imovine, a u skladu sa savremenim naučnim dostignućima, propisima, standardima i tehničkim normativima koji se odnose na tu vrstu objekata i radova i propisima kojima su utvrđeni uslovi u pogledu zaštite na radu, zaštite od požara i eksplozije i zaštite životne sredine.

Član 10.

Preduzeće, odnosno strano pravno lice (u daljem tekstu: preduzeće) koje vrši eksploataciju mineralnih sirovina dužno je da istovremeno sa eksploatacijom vrši i istraživanja radi obnavljanja rezervi mineralnih sirovina u svom eksploatacionom prostoru, a na osnovu raspoloživih sredstava preduzeća.

Član 11.

Na području koje predstavlja zaštićeni prostor prirode, cjelinu od kulturno-istorijskog i graditeljskog značaja, turističko rekreativne cjeline, izvorišta od posebnog značaja koja služe za regionalno snabdijevanje vodom i drugi zaštićeni prostor, eksploatacija mineralnih sirovina može se odobriti kada je to u opštem interesu, uz prethodnu saglasnost organa nadležnog za izdavanje uslova za uređenje prostora.

Član 12.

Nadzor nad primjenom odredaba ovog zakona, drugih propisa, standarda, tehničkih normativa i normi kvaliteta koji se odnose na eksploataciju mineralnih sirovina, kao i nad primjenom mjera zaštite na radu i zaštite od požara i eksplozije pri eksploataciji mineralnih sirovina vrši ministarstvo nadležno za poslove rudarstva (u daljem tekstu: ministarstvo).

II - EKSPLOATACIJA MINERALNIH SIROVINA

1. Zajedničke odredbe

Član 13.

Eksploataciju mineralnih sirovina može vršiti preduzeće koje je upisano u sudski registar za obavljanje te djelatnosti i koje za obavljanje poslova tehničkog rukovođenja, nadzora i drugih stručnih poslova utvrđenih ovim zakonom ima zaposlene radnike koji ispunjavaju propisane uslove u pogledu vrste i stepena školske spreme, radnog iskustva i ovlašćenja za obavljanje tih poslova i raspolaže tehničkom opremom. Rješenje o ispunjenju uslova iz ovog stava donosi nadležno ministarstvo nakon izvršenog uvida na licu mjesta putem stručne komisije.

Eksploataciju mineralnih sirovina mogu vršiti i strana pravna lica pod uslovima i na način utvrđen zakonom.

Na osnovu pravosnažnog rješenja iz stava 1. ovog člana ministar će izdati licencu.

Član 14.

Pravo da vrši eksploataciju mineralnih sirovina preduzeće stiče u skladu sa Zakonom o koncesijama i na osnovu odobrenja ministarstva u smislu odredbi ovog zakona.

Visina naknade za korišćenje mineralnih sirovina određuje se ugovorom o koncesiji.

Prioritet u dobijanju koncesije za korišćenje mineralnih sirovina ima, pod jednakim uslovima, preduzeće koje je vršilo istraživanje ili dobilo odobrenje za eksploataciju na prostoru na kome će se obavljati eksploatacija te mineralne sirovine.

Ako koncesiju da koristi mineralne sirovine dobije preduzeće ili fizičko lice koje nije vršilo istraživanje ili dobilo odobrenje za eksploataciju, preduzeće koje je vršilo istraživanje ili dobilo odobrenje za eksploataciju ima pravo na naknadu uložениh sredstava prema vrijednosti na tržištu što se rješava prije zaključivanja ugovora o koncesiji.

Ako nadležno ministarstvo u obavljanju nadzora utvrdi da preduzeće ne ispunjava propisane uslove, ugovorne obaveze i ne obavlja poslove za koje je ovlašćeno, pokrenuće postupak oduzimanja koncesije.

Član 15.

Građaninu se može odobriti ispiranje plemenitih metala i drugih minerala iz riječnih nanosa pod uslovom da sve isprane količine metala mjesečno ponudi nadležnoj instituciji Republike Srpske po tržišnim cijenama.

Odobrenje iz stava 1. ovog člana izdaje ministarstvo.

Član 16.

Vlasnici, odnosno korisnici zemljišta mogu na zemljištu čiji su vlasnici, odnosno korisnici, vršiti eksploataciju sirovina za dobijanje građevinskog materijala za sopstvene potrebe u količini do 100 m³, za jednokratno korišćenje uz odobrenje i kontrolu nadležnog organa Skupštine opštine na čijem se prostoru zemljište nalazi.

Skupštine opština, šumska gazdinstva, odnosno upravljači šuma, za svoje potrebe mogu vršiti eksploataciju pijeska i šljunka, kao i mineralnih sirovina iz pozajmišta (kamena) bez naknade, za pravljenje i nasipanje lokalnih i šumskih puteva, a u skladu sa odredbama ovog zakona i uz prethodno pribavljenu saglasnost resornog ministarstva.

Pravnim i fizičkim licima može se odobriti eksploatacija mineralnih sirovina (šljunak, pijesak i lomljeni kamen) sa lokaliteta na površini zemlje čije rezerve omogućavaju eksploataciju mineralnih sirovina u količinama do 10.000 m³, bez miniranja, pod uslovima i na način koji će propisati ministar u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Za korišćenje mineralnih sirovina iz prethodnog stava ovog člana, utvrđuje se naknada u iznosu od 2 KM po m³ eksploatisane mineralne sirovine. Sredstva ostvarena po ovom osnovu čine prihod Republike i opštine u omjeru 30% Republici i 70% opštini na čijoj teritoriji se vrši eksploatacija mineralne sirovine, a koristiće se za namjene utvrđene u članu 61. Zakona.

2. Odobrenje za eksploataciju

Član 17.

Odobrenje za eksploataciju mineralnih sirovina daje ministarstvo, pod uslovima i na način propisan ovim zakonom, na zahtjev preduzeća.

Član 18.

Preduzeće, koje dobije odobrenje za eksploataciju dužno je da eksploataciju mineralnih sirovina vrši u svemu po odredbama ovog zakona.

Član 19.

Uz zahtjev za izdavanje rješenja o davanju odobrenja za eksploataciju podnosi se:

- 1) situaciona karta u razmjeri od 1:25000 sa ucrtanim granicama eksploatacionog polja, javnim saobraćajnicama i drugim objektima koji se na tom polju nalaze i naznačenjem vrste mineralne sirovine koje se namjeravaju eksploatirati i opštine na čijoj se teritoriji nalazi eksploataciono polje;
- 2) potvrda o revidovanim bilansnim rezervama mineralnih sirovina koja se izdaju prema Zakonu i propisima o geološkim istraživanjima;
- 3) program o korisnosti eksploatacije ležišta mineralnih sirovina sa prikazom načina eksploatacije i podacima o metanobilansnosti, zaprašenosti i zavodnjenosti, oplemenjivanju, upotrebi, plasmanu, mjerama zaštite i sanacije životne sredine kao i podacima o potrebnim sredstvima, opremi za organizovanje rada i stručnim kadrovima;
- 4) koncesija za korišćenje mineralne sirovine;
- 5) dokument o riješenoj naknadi preduzeću ili drugom koji su vršili istraživanje ili dobili odobrenje za eksploataciju.

Ministarstvo može propisati da se uz zahtjev za eksploataciju pojedinih vrsta mineralnih sirovina daju i drugi podaci.

Član 20.

Prije davanja rješenja o davanju odobrenja za eksploataciju vrši se, po pravilu, uviđaj na licu mjesta od strane ministarstva putem stručne komisije.

O uviđaju na licu mjesta obavijestiće se nadležni organ opštine, zainteresovana rudarska i druga preduzeća i organi, najkasnije na 10 dana prije održavanja uviđaja.

Nadležni organ opštine će na uobičajen način objaviti vršenje uviđaja.

Član 21.

U zapisnik o uviđaju unose se i prigovori, zahtjevi, odnosno prijedlozi zainteresovanih rudarskih i drugih preduzeća, organa i građana, a naročito u pogledu lokacije eksploatacionog polja, s obzirom na prostorni plan, odnosno urbanistički plan ili urbanistički red.

Zainteresovana preduzeća, organi i građani mogu svoje prigovore, zahtjeve, odnosno prijedloge dostaviti ministarstvu i nakon izvršenog uviđaja sve do davanja odobrenja.

O stavljenim prigovorima, zahtjevima, odnosno prijedlozima odlučuje se rješenjem o davanju odobrenja za eksploataciju.

Član 22.

Rješenjem o davanju odobrenja za eksploataciju određuje se:

- 1) vrsta mineralne sirovine koja se namjerava eksploatirati;
- 2) položaj i tačne granice eksploatacionog polja;
- 3) rok u kome se moraju završiti pripremni radovi i početi sa eksploatacijom.

Član 23.

Rješenje o davanju odobrenja za eksploataciju prestaje da važi:

- 1) ako se sa eksploatacijom mineralnih sirovina ne otpočne u roku iz člana 22. tačka 3. ovog zakona;
- 2) ako se eksploatacijom ugrožava život i zdravlje radnika i drugih građana ili imovine, a druge mjere predviđene ovim zakonom i drugim zakonima i propisima nisu dovoljne da se to riješi;
- 3) prestankom rada preduzeća;
- 4) kad je iscrpljena mineralna sirovina na području eksploatacionog polja;
- 5) kad preduzeće odustane od izdatog rješenja o davanju odobrenja za eksploataciju;
- 6) ako nadležni organ ustanovi da se ne vrši rekultivacija zemljišta u toku eksploatacije po odobrenom projektu;
- 7) raskidom ugovora o koncesiji.

Član 24.

Ako su zahtjev za izdavanje rješenja o davanju odobrenja za eksploataciju podnijela dva ili više preduzeća prioritet u dobijanju odobrenja za eksploataciju ima pod jednakim uslovima preduzeće koje je vršilo istraživanje na prostoru na kome će se obavljati eksploatacija.

Ako odobrenje za eksploataciju dobije preduzeće, koje nije vršilo istraživanje, dužno je da preduzeću koje je obavilo istraživanje mineralnih sirovina nadoknadi sve troškove u vezi sa izvršenim istražnim radovima, za prostor na koji dobije koncesiju za korišćenje.

Član 25.

Preduzeće, kome je dato odobrenje za eksploataciju za određene mineralne sirovine može na istom eksploatacionom polju vršiti i eksploataciju drugih mineralnih sirovina koje nisu obuhvaćene datim odobrenjem za eksploataciju, po prethodno sprovedenom postupku o dobijanju koncesije i pribavljenom rješenju o davanju odobrenja za eksploataciju i za te mineralne sirovine.

Ako koncesijom i rješenjem iz stava 1. ovog člana nisu obuhvaćene sve vrste mineralnih sirovina koje se nalaze na određenom eksploatacionom polju, za neobuhvaćene mineralne sirovine može se dati koncesija i odobrenje za eksploataciju drugom preduzeću pod uslovom da se tom eksploatacijom ne ometa i ne ugrožava rad preduzeća koje već vrši eksploataciju na istom eksploatacionom polju.

Član 26.

Na eksploatacionom polju u kome se vrši podzemna eksploatacija, može se drugom preduzeću dati koncesija za korišćenje i odobrenje za eksploataciju na podzemnu i površinsku eksploataciju i drugih mineralnih sirovina, samo ako se ovom eksploatacijom ne ometa i ne ugrožava rad preduzeća koje već vrši eksploataciju na istom eksploatacionom polju.

Koncesija za korišćenje i rješenje o davanju odobrenja za eksploataciju dostavlja se preduzeću i nadležnom organu opštine na čijoj se teritoriji nalazi eksploataciono polje.

Član 27.

Uz zahtjev za izdavanje odobrenja za ispiranje plemenitih metala i drugih minerala iz riječnih nanosa koje vrše građani, navodi se rijeka ili potok sa pritokama čiji se nanosi žele ispirati.

Odobrenje za ispiranje plemenitih metala i drugih minerala sadrži:

- 1) naziv rijeke ili potoka sa pritokama čiji će se nanosi ispirati;
- 2) vrijeme za koje se izdaje odobrenje;
- 3) vrijeme početka ispiranja plemenitih metala.

Član 28.

Ministarstvo je dužno da izvijesti nadležnu instituciju Republike Srpske o svakom izdatom odobrenju iz člana 27. stav 2. ovog zakona.

Ako ministarstvo utvrdi da se građanin kome je izdato odobrenje ne bavi ispiranjem plemenitih metala duže od šest mjeseci, ili da dobijene količine ovih metala nije ponudio u određenom roku nadležnoj instituciji Republike Srpske, ukinuće izdato odobrenje i o tome će obavijestiti nadležnu instituciju Republike Srpske.

Ministar će posebnim propisom donijeti pravilnik o ispiranju plemenitih metala i drugih minerala iz riječnih nanosa.

3. Eksploataciono polje

Član 29.

Eksploatacija mineralnih sirovina vrši se na eksploatacionom polju.

Eksploataciono polje obuhvata istražni prostor u kome su ovjerene rezerve mineralnih sirovina, kao i prostor predviđen za odlaganje i za izgradnju objekata prerade, održavanja,

vodozahvata i drugih objekata, a ograničeno je odgovarajućim linijama na površini ili prirodnim granicama i prostire se neograničeno u dubinu zemlje.

Ako postoje uslovi za otvaranje više rudarskih objekata na jednom eksploatacionom polju, može se rješenjem o davanju odobrenja za eksploataciju eksploataciono polje ograničiti samo na jedan dio ležišta mineralne sirovine.

Član 30.

Preko eksploatacionog polja mogu se izgrađivati javni putevi, željezničke pruge, kanali i druge saobraćajnice kao i električni vodovi visokog napona sa određenim zaštitnim stubovima, po prethodno pribavljenoj saglasnosti ministarstva.

Prije izdavanja akta o uslovima za uređenje prostora za izgradnju objekata iz stava 1. ovog člana, pribavlja se mišljenje preduzeća koje ima odobrenje za eksploataciju o najpovoljnijem pravcu i položaju ovih objekata na eksploatacionom polju.

Preduzeće koje ima odobrenje za eksploataciju ima pravo na naknadu stvarne štete prouzrokovane izgradnjom objekata iz stava 1. ovog člana.

Izgradnja ostalih objekata na eksploatacionom polju može se vršiti samo uz prethodnu saglasnost preduzeća koje ima odobrenje za eksploataciju na tom eksploatacionom polju.

4. Izvođenje rudarskih radova

1. Tehnička dokumentacija za izvođenje rudarskih radova

Član 31.

Rudarski radovi se izvode u skladu sa tehničkom dokumentacijom za izvođenje rudarskih radova, koja sadrži dugoročni program eksploatacije mineralnih sirovina, rudarske projekte i godišnje planove izvođenja radova.

Tehnička dokumentacija iz stava 1. ovog člana izrađuje se na osnovu rezultata istražnih radova, analiza, elaborata i druge dokumentacije kojima se razrađuju i analiziraju tehnički, tehnološki i ekonomski uslovi izvođenja radova, uslovi zaštite od požara, uslovi zaštite životne sredine, uslovi zaštite voda i zaštite na radu i drugi uslovi od uticaja na ocjenu tehničko-tehnološke i ekonomske opravdanosti eksploatacije i izvođenja rudarskih radova.

Član 32.

Na osnovu podataka o utvrđenim količinama i kvalitetu mineralnih sirovina i uslova eksploatacije, preduzeće je dužno da izradi dugoročni program eksploatacije ležišta za period od najmanje deset godina ili manje, zavisno od vijeka trajanja eksploatacije ležišta i godišnje planove izvođenja rudarskih radova.

Nacrt godišnjih planova iz stava 1. ovog člana preduzeće donosi najkasnije do 31. decembra tekuće godine za narednu godinu, a godišnje planove dostavlja na uvid ministarstvu na njegov zahtjev u roku od 15 dana od dana prijema zahtjeva.

Godišnji plan izvođenja rudarskih radova na otvaranju i eksploataciji obuhvata rudarske i druge radove kojima će se ostvariti planirana proizvodnja za tu godinu, ekonomske efekte, mjere zaštite na radu i okoline koje se moraju preduzimati na predviđenim radovima i mjere za bezbjednost ljudi i zaštitu imovine.

Preduzeće će u svojim godišnjim planovima prema raspoloživim sredstvima, a zavisno od rudarsko-geoloških uslova, predvidjeti istražne radove i radove na otvaranju, radi obezbjeđenja rezervi mineralnih sirovina za eksploataciju, odnosno radi njihovog obnavljanja (prevođenje rezervi niže kategorije u rezerve više kategorije).

Član 33.

Rudarski projekti su: glavni rudarski projekat, dopunski rudarski projekat i uprošćeni rudarski projekat.

Glavni rudarski projekat izrađuje se za izgradnju novih podzemnih i površinskih rudarskih objekata radi eksploatacije ležišta mineralnih sirovina, kao i za otvaranje novih rudnih ležišta u postojećim rudnicima.

Projekat iz prethodnog stava izrađuje se na osnovu bilansnih rezervi mineralnih sirovina A, B i C₁ kategorije, sadržanih na prostoru zahvaćenom projektom.

Udio bilansnih rezervi kategorije A i B mora biti najmanje 60%.

Od ukupno utvrđenih bilansnih rezervi C₁ kategorije, kao podloga za projektovanje može se uzeti najviše 50%, pod uslovom da se kontinuirano nastavljaju na rezerve B kategorije ili kad njihov prostorni položaj omogućava otkopavanje istim zahvatom otvaranja.

Dopunski rudarski projekat izrađuje se za: izvođenje rudarskih radova u postojećim rudnicima na istraživanju, otvaranju i eksploataciji novih horizonata, etaža, revira; otkopna polja ili dijelova sloja i rudnih tijela; izradu novih rudarskih izvoznih i vjetrenih okana, sistema i izradu istražnih okana; izgradnju jamskih magacina eksploziva i novu ili bitnu izmjenu postojeće otkopne metode, izgradnju i veću rekonstrukciju rudarskih objekata, za objekte koji nisu obuhvaćeni glavnim projektom; objekte trajne obustave radova, saniranje većih klizišta i druge veće sanacije.

Uprošćeni rudarski projekat izrađuje se u cilju razrade pojedinih dijelova glavnog, odnosno dopunskog rudarskog projekta koje zbog prilagođavanja uslovima ležišta u toku izvođenja rudarskih radova nije bilo moguće obuhvatiti glavnim, odnosno dopunskim rudarskim projektom, za manje rekonstrukcije na postojećim objektima, a koje bitno ne mijenjaju koncepciju glavnog, odnosno dopunskog rudarskog projekta, za površinsku i podzemnu eksploataciju manjih ležišta kaustobiolita, metaličnih i nemetaličnih mineralnih sirovina koja neće trajati duže od jedne godine, odnosno čije procijenjene rezerve C₁ kategorije ne iznose više od 100.000 m³ čvrste mase, kao i za izvođenje rudarskih istražnih radova koji se izvode na osnovu projekta geoloških istraživanja.

Član 34.

Sadržina rudarskih projekata, dugoročnog programa i godišnjih planova, bliže se uređuje propisom koji donosi ministar.

Član 35.

Rudarske projekte iz člana 33. ovog zakona može izrađivati preduzeće, odnosno drugo pravno lice, koje je upisano u sudski registar za izradu rudarskih projekata i koje za svaku vrstu projekta koji izrađuje ima zaposlene i angažovane radnike koji u pogledu vrste i stepena školske sprema, radnog iskustva i ovlašćenja za projektovanje ispunjavaju propisane uslove. Rješenje o ispunjenju uslova iz ovog člana donosi nadležno ministarstvo nakon izvršenog uvida na licu mjesta putem stručne komisije.

Preduzeće, odnosno drugo pravno lice, iz stava 1. ovog člana dužno je da se pri izradi projekata pridržava u svemu propisanih mjera zaštite na radu, zaštite životne sredine, standarda i tehničkih normativa za rudarske radove i da koristi pouzdane podatke o utvrđenim količinama i kvalitetu mineralnih sirovina, te primijeni racionalnu metodu eksploatacije ležišta koristeći savremena dostignuća nauke i tehnike.

Rudarski projekat može izrađivati diplomirani inženjer odgovarajuće struke, koji je položio stručni ispit i ima najmanje pet godina radnog iskustva u struci, od čega najmanje tri godine u rudarskom preduzeću na poslovima one vrste u tehnološkom procesu za koji se izrađuje projekat (rudarski, elektroenergetski, mašinski, naftni i građevinski), a koji je u radnom odnosu ili angažovan u preduzeću, koje izrađuje projekat.

Izuzetno od prethodnog stava, izradu rudarskog projekta za rudarske objekte na površini, i to: garderobe sa kupatilom, stanice za spasavanje, dispečerske centre, regulacije vodotoka, sonovode, industrijske kolosijeke, žičare, puteve, radionice, skladišta, rezervoare, glavne trafo-stanice, dalekovode, sistem veza i za specifične radove na sanaciji rudarskih objekata, mogu izrađivati i lica koja ispunjavaju uslove za projektovanje, odnosno izradu investiciono-tehničke dokumentacije po drugim propisima.

Rudarske projekte kao i njihove sastavne dijelove moraju potpisati i lica koja su kao odgovorni projektanti rukovodili njihovom izradom.

Za sva tehnička rješenja i kvalitet projekta odgovorni su preduzeće, odnosno drugo pravno lice, u kome je projekat izrađen i projektant koji ga je uradio.

Član 36.

U izradi glavnog i dopunskog rudarskog projekta ne može učestvovati:

- radnik koji je u radnom odnosu: sa radnicima u organu koji izdaje odobrenje za izvođenje radova po projektu; preduzeću, odnosno drugom pravnom licu koje prema posebnim propisima izdaje potvrdu da je tehnička dokumentacija izrađena prema datim uslovima (vodoprivredni, sanitarni, saobraćajni, energetski, geološki i sl.);
- radnik koji vrši nadzor nad primjenom odredaba ovog zakona.

Član 37.

Rudarski projekti podliježu reviziji.

Rudarski projekti urađeni u inostranstvu nostrifikuju se i podliježu reviziji u skladu sa ovim zakonom.

Revizija iz stava 1. ovog člana obuhvata kontrolu u pogledu primjene mjera i normativa zaštite na radu, zaštite životne sredine , sigurnosti objekata i ljudi , podzemnih, površinskih i susjednih objekata, kao i kontrolu u pogledu primjene savremenih dostignuća i metoda rudarske nauke i tehnike i usklađenosti sa tehničkim propisima, normativima i standardima.

Revizijom rudarskih projekata urađenih u inostranstvu provjerava se da li su primijenjeni propisi, mjere i uslovi koji odgovaraju našim propisima, standardima, tehničkim normativima i normama kvaliteta određenih za izvođenje radova, koji su predmet rudarskog projekta i usklađenost mjera i mjernih jedinica i drugih pokazatelja koji se primjenjuju kod izrade rudarskih projekata.

Reviziju projekata iz stava 1. ovog člana može vršiti preduzeće, odnosno drugo pravno lice, ako ispunjava uslove propisane ovim zakonom za izradu rudarskih projekata.

Član 38.

Reviziju rudarskog projekta ne mogu vršiti, odnosno u vršenju revizije ne mogu učestvovati:

- preduzeće, odnosno drugo pravno lice, koje je izradilo taj projekat;
- lice zaposleno u preduzeću ili drugom pravnom licu, koje je uradilo rudarski projekat ili je učestvovalo u njegovoj izradi;
- lice zaposleno u ministarstvu.

Član 39.

Preduzeće, odnosno drugo pravno lice, koje je izvršilo reviziju rudarskog projekta dužno je da sačini izvještaj o izvršenoj reviziji rudarskog projekta i da na tom projektu potvrdi da je projekat urađen u skladu sa propisanim uslovima (revizionna klazula). Ovom klauzulom potvrđuje se da je revidovani projekat izrađen saglasno članu 35. ovog zakona i navodi imena i prezimena lica koja su izvršila reviziju tog projekta .

Revizionna klazula ovjerava se potpisom ovlašćenog radnika i pečatom preduzeća, odnosno drugog pravnog lica u kojem je izvršena revizija rudarskog projekta.

Uz revidovani projekat preduzeće, odnosno drugo pravno lice iz stava 1. ovog člana prilaže i dokaze da revidenti rudarskog projekta ispunjavaju uslove iz člana 35. ovog zakona, kao i izvještaj revidenta o izvršenoj reviziji.

Za kvalitet revizije projekta odgovorni su: preduzeće, odnosno drugo pravno lice, u kome je vršena revizija i revident koji ga je revidovao.

2. Odobrenje za izvođenje rudarskih radova

Član 40.

Izvođenju rudarskih radova po glavnom i dopunskom rudarskom projektu može se pristupiti kada se pribavi odobrenje za izvođenje rudarskih radova, koje izdaje ministarstvo.

Odobrenjem iz stava 1. ovog člana, utvrđuje se i obaveza rekultivacije zemljišta, u svemu prema projektu.

Član 41.

Uz zahtjev za izdavanje odobrenja za izvođenje rudarskih radova po glavnom i dopunskom rudarskom projektu dostavlja se:

- 1) rudarski projekat u tri primjerka sa revizionom klauzulom preduzeća, odnosno drugog pravnog lica, koje je izvršilo reviziju da je projekat urađen u skladu sa propisanim uslovima i izvještajem o izvršenoj reviziji, te stručnim mišljenjem službe zaštite na radu rudarskog preduzeća na projekat;
- 2) ugovor o koncesiji za korišćenje, odnosno rješenje o davanju odobrenja za eksploataciju;
- 3) potvrdu o ovjerenim bilansnim rezervama izdatu u skladu sa Zakonom i propisima o geološkim istraživanjima;
- 4) dokaz o pravu korišćenja ili pravu službenosti na zemljištu koje je određeno za eksploataciju mineralnih sirovina za površine obuhvaćene projektom;
- 5) urbanistička saglasnost i akt o uslovima za uređenje prostora koji izdaje organ nadležan za poslove urbanizma ;
- 6) saglasnost organa nadležnog za poslove zaštite životne sredine o usklađenosti projekta sa uslovima za zaštitu i unapređenje životne sredine;
- 7) dokaz o plaćenju naknadi za promjenu namjene korišćenja poljoprivrednog zemljišta;
- 8) projekat o rekultivaciji zemljišta urađen u skladu sa propisima;
- 9) vodoprivredna saglasnost na projekte.

Ako su za izvođenje radova iz stava 1. ovog člana posebnim zakonom propisani i drugi uslovi, uz zahtjev se podnose i dokazi o ispunjenosti tih uslova.

Član 42.

Odobrenje za izvođenje radova po uprošćenom rudarskom projektu daje organ ili lice rudarskog preduzeća određen aktom preduzeća za čije potrebe je urađen rudarski projekat na način propisan članovima 40. stav 2. i 41. ovog zakona.

Član 43.

Preduzeće je dužno da o početku izvođenja radova izvijesti nadležni organ ministarstva i nadležni organ opštine na čijoj teritoriji će izvoditi radove, najkasnije 15 dana prije početka izvođenja radova , a za radove kojima se utiče na režim voda ili narušavanja životne sredine i javno vodoprivredno preduzeće, odnosno ministarstvo nadležno za poslove zaštite životne sredine.

Preduzeće koje vrši eksploataciju prirodnog gasa i podzemnih voda dužno je da u roku iz stava 1. ovog člana prijavi početak radova na svakoj bušotini.

Član 44.

Nužna odstupanja od odobrenih projekata u pogledu izvođenja radova na rudarskim objektima u kojima se bitno ne odstupa od odobrenog rudarskog projekta, mogu se vršiti samo uz prethodnu saglasnost organa koji je dao odobrenje za izvođenje radova po rudarskom projektu, a za sve namjene i dopune odgovoran je projektant i revident nužnih odstupanja.

Za nužna odstupanja iz prethodnog stava, rudarsko preduzeće dužno je uz traženje saglasnosti, dostaviti mišljenje službe zaštite na radu rudarskog preduzeća o tome da predložena odstupanja ne utiču na projektom predviđene mjere zaštite, kao i revizionu klauzulu sa revizionim izvještajem.

3. *Odobrenje za upotrebu rudarskih objekata*

Član 45.

Rudarski objekti ili njihovi dijelovi koji predstavljaju tehničko-tehnološku cjelinu i kao takvi se mogu samostalno koristiti, a koji su izgrađeni na osnovu odobrenih rudarskih projekata, smiju se koristiti tek kada se pribavi odobrenje za upotrebu (u daljem tekstu: upotrebna dozvola).

Upotrebnu dozvolu, na zahtjev investitora, odnosno izvođača radova, za rudarske objekte izgrađene na osnovu glavnog i dopunskog rudarskog projekta izdaje ministarstvo, a na osnovu uprošćenog rudarskog projekta izdaje lice rudarskog preduzeća, određen aktom, za čije potrebe je izgrađen objekat, u roku osam dana od dana prijema izvještaja komisije za tehnički pregled da je objekat za upotrebu.

Ako je za izdavanje upotrebne dozvole rudarskog objekta posebnim zakonom propisana obaveza prethodnog pribavljanja saglasnosti ili dozvole drugih organa ili institucija uz zahtev iz stava 2. ovog člana podnosi se i ta saglasnost odnosno dozvola.

Član 46.

Upotrebna dozvola može se izdati ako se utvrdi:

- 1) da je rudarski objekat ili njegov dio izgrađen u skladu sa rudarskim projektom na osnovu koga je izdato odobrenje za izvođenje rudarskih radova i u skladu sa tehničkim propisima, normativima i standardima čija je primjena obavezna pri izgradnji rudarskih objekata;
- 2) da su ispunjeni propisani uslovi u pogledu mjera zaštite na radu, zaštite voda, zaštite od požara, zaštite životne sredine i drugi propisani uslovi za izgradnju te vrste objekta.

Član 47.

Ispunjenost uslova iz člana 46. ovog zakona utvrđuje se tehničkim pregledom objekta.

Tehnički pregled rudarskog objekta obuhvata, prema prirodi rudarskog objekta, tehnički pregled rudarskih, građevinskih, geoloških, mašinskih, električnih i za zaštitu životne sredine objekata.

Tehnički pregled ima se obaviti u roku 60 dana od dana prijema zahtjeva investitora, odnosno izvođača radova.

Izuzetno od odredbe iz stava 2. ovog člana tehnički pregled rudarskog objekta u podzemnim otkopnim poljima kojima se vrši dobivanje mineralnih sirovina u pojasevima ili etažama na površinskim kopovima, vrši se samo za prvi pojas ili etažu ukoliko se tehnologija rada ne mijenja.

Tehnički pregled tipskih postrojenja i uređaja vrši se samo pri njihovom prvom uvođenju u rad ukoliko nisu vršene prepravke i veće popravke.

Član 48.

Tehnički pregled rudarskog objekta ili njegovog dijela mogu vršiti preduzeća ili druga pravna lica, putem komisije čija lica ispunjavaju uslove iz člana 35. stav 1. stav 3. i stav 4. ovog zakona. Rješenje o ispunjenju uslova iz ovog stava donosi nadležno ministarstvo nakon izvršenog uvida na licu mjesta putem stručne komisije. Protiv rješenja iz ovog stava ne može se izjaviti žalba.

Komisiju za tehnički pregled rudarskog objekta ili njegovog dijela izgrađenog po glavnom i dopunskom rudarskom projektu obrazuje ministarstvo u čiji sastav se imenuje najmanje jedan član iz reda službenika resornog ministarstva, a koji su izgrađeni po uprošćenom rudarskom projektu obrazuje lice rudarskog preduzeća, određen aktom, za čije potrebe je izgrađen objekat.

Tehnički pregled i obrazovanje komisije iz prethodnog stava vrši se prema odredbama ovog zakona, Zakona o prostornom uređenju i ostalim zakonima i propisima.

Radu komisije za tehnički pregled prisustvuju po pravilu i nadležni inspektori.

Tehnički pregled ne mogu vršiti, odnosno u vršenju pregleda ne mogu učestvovati preduzeća, druga pravna lica i lica koja su vršila izradu i reviziju projekta, izvođenje radova, isporučioaca opreme i investitora.

Troškove tehničkog pregleda snosi podnosilac zahtjeva.

Član 49.

Ako se radi utvrđivanja ispravnosti i namjene rudarskog objekta za upotrebu mora vršiti prethodna provjera instalacija, uređaja, opreme i postrojenja, stabilnosti ili bezbjednosti objekta, kao druga ispitivanja ili kada je to predviđeno rudarskim projektom, meže se odobriti puštanje tog objekta u probni rad.

Izgrađeni rudarski objekti mogu se pustiti u probni rad najviše do šest mjeseci prije vršenja tehničkog pregleda uz odobrenje lica određenog aktom, a nakon izvršenog internog pregleda stručne komisije koju odredi direktor preduzeća u kome se vrši tehnički pregled, u skladu sa odredbom ovog zakona.

Prije puštanja objekta u probni rad investitor je dužan da obavijesti rudarsku inspekciju o početku probnog rada i da obrazuje stručnu komisiju koja će pratiti rezultate tog rada i voditi dokumentaciju o tome.

Po završetku probnog rada, investitor je dužan odmah da zatraži tehnički pregled objekta i da stavi na uvid dokumentaciju o rezultatima probnog rada. Tehnički pregled obavlja se u roku od 30 dana od dana prijema zahtjeva investitora.

Rješenjem iz stava 2. ovog člana utvrđuje se početak i trajanje probnog rada, s tim što trajanje probnog rada ne može trajati duže od šest mjeseci.

Rješenje o puštanju objekta u probni rad dostavlja se i rudarskoj inspekciji.

Član 50.

Preduzeće ne može staviti u probni rad ili u upotrebu objekte, prostore, sredstva za rad, uređaje i opremu i sredstva lične zaštite prije nego što utvrdi da odgovaraju propisima i standardima donesenim na osnovu zakona.

Preduzeće je dužno obezbijediti stalno praćenje ispravnosti i periodične preglede i ispitivanja sredstava za rad, uređaj i opreme i sredstava lične zaštite, fizičkih, hemijskih i bioloških štetnosti i mikroklimе u objektima i prostorima.

Periodične preglede i ispitivanje sredstava za rad, uređaja i opreme i sredstava lične zaštite, fizičkih, hemijskih i bioloških štetnosti i mikroklimе u rudarskim objektima i prostorima mogu vršiti preduzeća, odnosno druga pravna lica koja ispunjavaju uslove u pogledu stručnih radnika i tehničke opreme i ako su registrovana u sudu za obavljanje te djelatnosti.

Ministar će posebnim propisom donijeti Pravilnik o ispunjavanju uslova u pogledu stručnih radnika i tehničke opreme za obavljanje poslova periodičnih pregleda i ispitivanja.

Rješenje o ispunjavanju uslova iz ovog člana donosi nadležno ministarstvo, nakon izvršenog pregleda na licu mjesta putem stručne komisije ministarstva, u čiji sastav se imenuje najmanje jedan član iz reda službenika resornog ministarstva.

Protiv rješenja iz prethodnog stava ne može se izjaviti žalba.

Propisima donesenim na osnovu zakona određuju se sredstva za rad, uređaji i oprema i sredstva lične zaštite, odnosno objekti i prostori, koji podliježu obaveznim periodičnim pregledima i ispitivanjima, kao i rokovi u kojima se vrše preglede i ispitivanja, ako to nije predviđeno tehničkim propisima, normativima i standardima.

Za kvalitet izvršenog periodičnog pregleda i ispitivanja, sačinjenog zapisnika o stručnom nalazu i izdatih isprava odgovorni su preduzeće, odnosno drugo pravno lice i lice koje je rukovodilo vršenjem pregleda i ispitivanja izdavanjem isprave.

5. Ostale odredbe o eksploataciji mineralnih sirovina

Član 51.

Preduzeće koje vrši eksploataciju mineralnih sirovina, može koristiti za svoje potrebe vode koje se otvore rudarskim radovima sve do njihovog utoka u stalne površinske vode, po propisima o vodama i propisima o zaštiti životne sredine.

Rudarsko preduzeće odgovorno je za štetu koja nastane izvođenjem rudarskih radova i dužno je da je nadoknadi, osim ako se dokaže da je šteta nastala usljed nepredvidivog događaja (više sile), ili krivicom oštećenog, ili trećeg lica.

Član 52.

Ako se radovi u jamama i površinskim otkopima i njihovim dijelovima ili naftnim i gasnim poljima moraju privremeno obustaviti zbog nepredviđenih okolnosti (provala gasa ili vode, gorski udar, jamski požar, poremećaj na glavnim putevima za provjetravanje, prolaženje, odvodnjavanje i prevoz, klizanje terena, erupcija, promjene režima voda i sl.) preduzeće obavještava o razlozima obustave radova rudarsku inspekciju odmah, a najkasnije u roku od 24 sata.

O privremenoj obustavi radova, koja je unaprijed planirana, preduzeće je dužno da obavijesti rudarsku inspekciju najkasnije 15 dana prije obustave radova.

Prije planiranja obustave radova iz stava 2. ovog člana koja će trajati duže od 30 dana preduzeće je dužno da izvrši potrebno premjeravanje, dopunu rudarskih planova i da sačini zapisnik o razlozima obustavljanja radova sa navođenjem opasnosti koje se mogu pojaviti prilikom ponovnog otvaranja jame ili njenog dijela, odnosno puštanja naftnog i gasnog polja u ponovnu proizvodnju.

Za vrijeme privremene obustave radova glavni jamski prostori i objekti na naftnim i gasnim poljima moraju se održavati u takvom stanju da se njima može prolaziti bez opasnosti.

Član 53.

Ako iz bilo kog razloga dođe do potpunog i trajnog obustavljanja eksploatacije u pojedinim jamama ili površinskim otkopima ili u revirima za eksploataciju nafte i gasa, preduzeće je dužno da obavijesti ministarstvo, najkasnije 30 dana prije obustave radova.

Obustava radova nastala iz tržišno-ekonomskih i drugih razloga, kao i štete koje mogu nastati tom obustavom, te njihovo otklanjanje ili nadoknada, definišu se ugovorom o koncesiji za korišćenje mineralnih sirovina.

Nakon prijema obavještenja iz stava 1. ovog člana ministarstvo obrazuje komisiju koja na licu mjesta ispituje razloge za obustavljanje radova i posljedice te obustave.

Ako komisija iz stava 3. ovog člana utvrdi da do obustave radova nije došlo iz razloga više sile ili krivicom drugoga, a da su nastale štetne posljedice te obustave, ministarstvo će pokrenuti postupak za utvrđivanje odgovornosti za štetu nastalu tom obustavom.

Član 54.

U sličaju trajne obustave radova, preduzeće je dužno da preduzme sve mjere zaštite rudarskog objekta i zemljišta na kome su se radovi izvodili i mjere zaštite i sanacije životne sredine radi obezbjeđenja života i zdravlja ljudi i imovine, u svemu prema dopunskom rudarskom projektu trajne obustave radova.

Rudarske planove i skice, mjerne knjige i ostalu dokumentaciju o stanju rudarskih radova u vrijeme obustave rada preduzeće je dužno da preda na čuvanje ministarstvu.

Dokumentacija iz stava 2. ovog člana dostupna je svakom preduzeću, koje je zainteresovano za obnovu radova na napuštenom eksploatacionom polju.

Za obnovu radova iz stava 3. ovog člana, pribavlja se odobrenje za izvođenje radova u skladu sa odredbama ovog zakona.

Član 55.

Preduzeće koje je steklo odobrenje za eksploataciju dužno je da u toku i po završetku izvođenja radova na eksploataciji mineralnih sirovina privede zemljište na eksploatacionom polju prvobitnoj ili nekoj drugoj namjeni, u svemu prema odobrenom projektu rekultivacije zemljišta, odnosno da preduzme mjere zaštite zemljišta na kome su se izvodili radovi i mjere zaštite i sanacije životne sredine i voda, radi obezbjeđenja života i zdravlja ljudi i imovine.

O mjerama iz ovog člana izvještava se ministarstvo, ministarstvo nadležno za poslove poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, ministarstvo nadležno za poslove zaštite životne sredine i nadležni opštinski organ uprave.

Član 56.

Ukoliko se otvori postupak likvidacije ili stečaja preduzeća, koje vrši eksploataciju mineralnih sirovina, prioritetno se iz likvidacione ili stečajne mase podmiruju troškovi rekultivacije zemljišta.

Član 57.

Rudarska inspekcija i nadležni opštinski organ uprave provjeriće da li su izvedeni radovi na privođenju zemljišta prvobitnoj ili nekoj drugoj namjeni izvršeni saglasno odobrenom projektu rekultivacije zemljišta.

Ako radovi iz prethodnog stava nisu izvedeni prema odobrenom projektu rekultivacije zemljišta, rudarska inspekcija odrediće rok u kome se ti radovi imaju dovršiti, odnosno uskladiti.

Član 58.

Nakon privođenja zemljišta prvobitnoj ili nekoj drugoj namjeni, prema odobrenom projektu rekultivacije zemljišta, preduzeće koje je steklo odobrenje za eksploataciju može zemljište iz člana 55. ovog zakona bez naknade predati na upravljanje i korišćenje opštini na čijem se području zemljište nalazi.

Opština je dužna preuzeti zemljište pod uslovima iz prethodnog stava.

Član 59.

Nadzor nad izvršavanjem radova iz člana 55. ovog zakona vrši ministarstvo preko rudarskih inspektora.

Član 60.

Preduzeća koja vrše eksploataciju mineralnih sirovina plaćaju naknadu u visini od 3,2% do 4% od ukupnog prihoda ostvarenog prodajom i korišćenjem mineralnih sirovina.

Rudnici u sastavu termoelektrana plaćaju naknadu, u visini i na način iz prethodnog stava, na količinu uglja koji ne služi proizvodnji električne energije (komercijalni ugalj).

Naknada iz stava 1. ovog člana obračunava se za period od tri mjeseca, a plaćanje se vrši u roku od 15 dana od dana obračuna.

Ako se eksploataciono polje rudnika nalazi na teritoriji više opština, naknada se plaća srazmjerno površini zauzetog zemljišta.

Ako eksploataciono polje rudnika koristi više preduzeća, naknada se utvrđuje srazmjerno ostvarenom ukupnom prihodu, ostvarenom prodajom i korišćenjem mineralne sirovine, svakog od tih preduzeća.

Visina naknade za korišćenje mineralnih sirovina definiše se posebnim pravilnikom koji donosi ministar u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Za preduzeća koja posjeduju odobrenje za eksploataciju utvrdiće se naknada bez licitacije, prema pravilniku o visini naknade za korišćenje mineralnih sirovina.

Član 61.

Sredstva ostvorena od naknade po osnovu eksploatacije mineralnih sirovina predstavljaju prihod Republike i opštine koji se dijeli u omjeru 30% Republici i 70% opštini na čijoj se teritoriji vrši eksploatacija mineralne sirovine.

Sredstva iz prethodnog stava ovog člana, koja čine prihod Budžeta Republike Srpske koriste se namjenski za:

- istraživanje rezervi mineralnih sirovina,
- istraživanje i pregradnje za zamjenske kapacitete i promjenu djelatnosti i
- kontrolu zaštite životne sredine (ekologija)

Sredstva iz stava 1. ovog člana, koja čine prihod budžeta opštine, koriste se namjenski za:

- istraživanje i izgradnju alternativnih privrednih kapaciteta putem stimulativnog kreditiranja u skladu sa planom i programom razvoja koji usvaja skupština opštine, a najmanje 70% od ukupnih sredstava koja se uplate po ovom osnovu,
- izgradnju primarnih infrastrukturnih objekata (vodovodi, kanalizacija, toplovodi, lokalni putevi i sl.) koji su u funkciji privrednog razvoja i zapošljavanja i
- kontrolu zaštite životne sredine (ekologija).

Član 62.

Kontrolu obračuna i uplate naknade iz člana 60. i 61 ovog zakona vrši Poreska uprava.

Član 63.

U preduzeću koje vrši eksploataciju mineralnih sirovina pravo na štrajk se ostvaruje pod uslovom da se u vrijeme održavanja štrajka obezbijedi sigurnost objekata, uređaja i instalacija, zaštita života i zdravlja ljudi.

Član 64.

Radi obezbjeđivanja uslova iz člana 63. ovog zakona u preduzeću koje vrši eksploataciju mineralnih sirovina naročito u jamama sa metanom i opasnom prašinom u vrijeme štrajka obavljaju se poslovi kojima se ostvaruje: nadzor, odvodnjavanje, provjetravanje, održavanje prohodnosti puteva u objektu i održavanje uređaja.

Zabranjeno je organizovanje i sprovođenje štrajka u jamskim prostorijama ili u drugim objektima i prostorima u kojima postoji potencijalna opasnost po život i zdravlje ljudi.

Aktom preduzeća bliže se uređuju poslovi iz stava 1. ovog člana, čije je obavljanje neophodno za obezbjeđivanje uslova iz člana 63. ovog zakona.

Član 65.

U slučaju povrede odredaba o štrajku utvrđenih ovim zakonom i zakonom kojim su propisani uslovi i način ostvarivanja prava na štrajk, koje mogu imati za posljedicu nastupanje neposredne opasnosti ili izuzetno teške posljedice za život i zdravlje ljudi ili njihovu bezbjednost i bezbjednost imovine ili druge štetne neotklonjive posljedice, osnivač preduzeća, odnosno nadležno ministarstvo preduzima mjere neophodne za sprečavanje nastupanja tih posljedica i to:

- uvođenje radne obaveze;
- angažovanje radnika iz drugih tehničko - tehnoloških sistema i drugih radnika - pojedinaca;
- preduzimanje i drugih mjera kojima će se ostvariti obezbjeđivanje uslova iz člana 63. ovog zakona.

6. Katastar eksploatacionog polja

Član 66.

Katastar eksploatacionih polja vodi ministarstvo.

U katastar eksploatacionih polja unose se svi podaci iz rješenja o davanju odobrenja za eksploataciju na određenom eksploatacionom polju, utvrđeno ograničenje eksploatacije, podaci o pomoćnim jamskim gradnjama van eksploatacionog polja, nastale izmjene u vezi sa korisnikom eksploatacionog polja, kao i podaci o obustavljanju radova.

Eksploataciono polje vodi se u katastru eksploatacionih polja na ime preduzeća kome je dato odobrenje za eksploataciju na tom eksploatacionom polju.

Član 67.

Ministarstvo vodi knjigu isprava i evidenciju preduzeća kojima je dato odobrenje za eksploataciju.

Knjigu isprava sačinjavaju prepisi rješenja o odobrenju za eksploataciju sa svim prijedlozima koje je tražilac odobrenja za eksploataciju podnio uz zahtjev za dobijanje odobrenja za eksploataciju, kao i druge akte donijete u vezi sa eksploatacionim poljem.

Ministar posebnim propisom donosi pravilnik o vođenju evidencije i katastra eksploatacionih polja.

III - RUDARSKA MJERENJA I RUDARSKI PLANOVI

Član 68.

Preduzeće koje vrši eksploataciju mineralnih sirovina, dužno je da organizuje obavljanje poslova rudarskih mjerenja i da na osnovu izvršenih mjerenja izrađuje planove, odnosno karte, iz kojih se može utvrditi stanje rudarskih radova, njihov međusobni položaj i položaj rudarskih radova u odnosu na stare rudarske radove, na objekte i vode na površini i na životnu sredinu.

U okviru poslova rudarskih mjerenja preduzeće je dužno da izrađuje odgovarajuću grafičku dokumentaciju koja sadrži podatke o promjenama na površini terena i o stanju rudarskih objekata u eksploatacionom polju.

Član 69.

Preduzeće koje vrši eksploataciju mineralnih sirovina dužno je da za vrijeme izvođenja radova obezbijedi:

- 1) situacioni plan - kartu eksploatacionog polja;
- 2) geološku kartu eksploatacionog polja i njegove okoline sa karakterističnim geološkim profilima;
- 3) plan sa ucrtanom površinskom situacijom i podzemnim prostorima, odnosno površinskim otkopima;
- 4) planove pojedinih jama, odnosno jamskih i površinskih otkopa;
- 5) otkopne i etažne planove svih jamskih i površinskih rudarskih radova;
- 6) planove energetske mreže (električne mreže, komprimiranog vazduha i dr.) vodovodne mreže, kao i jamskih postrojenja, sa osnovnim tehničkim podacima;
- 7) planove provjetravanja jama;
- 8) hidrološke i tektonske planove za rudarske objekte sa velikim pritokom vode i složenom tektonikom.

Planovi iz stava 1. tač. 4, 5. i 7. ovog člana moraju se dopunjavati svakog mjeseca prema napredovanju rudarskih radova, a planovi iz tač. 3, 6. i 8. samo kada nastanu promjene. Ako se jamski radovi izvode u blizini starih radova ili napuštenih dijelova jama, dopunjavanje planova vrši se prema potrebi i u kraćim rokovima.

Planovi se dopunjavaju i u kraćim rokovima kad se podzemni radovi izvode na području jamske vatre i akumulacije voda, kao i objekata na području iz člana 11. ovog zakona.

U nove rudarske planove moraju se prenijeti svi detalji iz starih rudarskih planova, kao što su stari jamski otvori, stari radovi i rasjedi, visinske kote i drugi detalji.

Kopije planova iz stava 1. tač. 3. do 8. ovog člana preduzeće je dužno da bez odlaganja, a najkasnije u roku od 15 dana dostavi ministarstvu ako ono to zahtijeva.

Član 70.

Preduzeće koje vrši eksploataciju nafte i zemnih gasova u toku izvođenja radova mora obezbijediti:

- 1) situacioni plan eksploatacionog polja sa naznačenjem svih istražnih i eksploatacionih bušotina i ostalih uređaja;
- 2) geološku kartu eksploatacionog polja i njegove okoline, sa karakterističnim geološkim profilima;
- 3) šemu eksploatacionog objekta na naftno - gasnom polju;
- 4) strukturnu kartu sa naznačenim granicama rubne vode;
- 5) podatke i izvještaje o bušenju, elektrokarotažnim mjerenjima, zacjevljenju, perforaciji, osvajanju i mjerenju dinamičkog i statičkog pritiska, gasnom faktorom i svim ostalim fizičko-hemijskim analizama kolektora i fluida.

Član 71.

Situacioni plan eksploatacionog polja i sva rudarska mjerenja i grafička prikazivanja rudarskih radova moraju biti povezani sa tačkama državne trigonometrijske mreže.

Član 72.

O svim izvršenim rudarskim mjerenjima preduzeće je dužno da vodi mjerne knjige.

Mjerne knjige moraju biti ovjerene na način utvrđen propisima o ovjeravanju poslovnih knjiga.

Član 73.

Način vršenja rudarskih mjerenja, čuvanja originala planova i karata, izrade rudarskih planova i njihove razmjere, kao i vođenje mjernih knjiga i internog katastra nepokretnosti rudnika, bliže se određuje posebnim propisom koji donosi ministar.

IV – ZAŠTITNE MJERE

Član 74.

Radi zaštite života i zdravlja radnika, rudarsko preduzeće, dužno je:

- 1) blagovremeno provesti sve propisane mjere zaštite na radu, zaštite voda i životne sredine;

- 2) pravilnikom o zaštiti na radu urediti funkcionisanje zaštite i mjera zaštite na radu u skladu sa specifičnostima i opasnostima koje se mogu pojaviti;
- 3) organizovati službu zaštite na radu;
- 4) obezbijediti radnicima lična zaštitna sredstva i opremu;
- 5) organizovati službu za spasavanje i vatrogasnu službu i snabdjeti ih potrebnom opremom.

Za organizovanje službe zaštite na radu, službe spasavanje i vatrogasne službe i provođenje mjera za njihovo nesmetano i redovno funkcionisanje odgovoran je direktor.

Član 75.

Zadatak službe zaštite na radu je:

- 1) neposredna kontrola provođenja mjera zaštite na radu i zaštita voda i životne sredine;
- 2) vođenja evidencija o nesrećnim slučajevima i profesionalnim oboljenjima u preduzeću sa navođenjem uzroka usljed kojih su oni nastali;
- 3) proučavanje uzroka i ostalih genetskih faktora nesrećnih slučajeva i profesionalnih oboljenja i davanje prijedloga za preduzimanje mjera i uvođenje metoda rada koje obezbjeđuju uspješnije suzbijanje tih uzroka;
- 4) praćenje zdravstvenog stanja radnika i davanje prijedloga za poboljšanje zdravstveno - higijenskih uslova pri radu;
- 5) davanje prijedloga direktoru preduzeća i drugim rukovodnim organima preduzeća radi preduzimanja mjera za obezbjeđivanje zaštite na radu i zaštita voda i životne sredine;
- 6) davanje stručnog mišljenja da li glavni, dopunski i uprošćeni rudarski projekti odgovaraju standardima i propisanim mjerama zaštite na radu;
- 7) da izrađuje šestomjesečno izvještaj o stanju zaštite na radu i zaštita voda i životne sredine i da ga dostavlja na razmatranje nadležnoj rudarskoj inspekciji i nadležnim organima u preduzeću;
- 8) da vodi podatke o vrstama i količinama opasnih i štetnih materija koje koriste u vršenju djelatnosti, odnosno da vodi podatke o vrstama i količinama opasnih, štetnih i otpadnih materija koje ispušta ili odlaže u životnu sredinu;
- 9) vršenje i drugih poslova i ovlaštenja koja su joj data opštim aktom preduzeća.

Službu zaštite na radu vrši potreban broj lica odgovarajućih struka sa visokom stručnom spremom koja imaju najmanje tri godine radnog iskustva u struci i položen stručni ispit.

Izuzetno, poslove neposredne kontrole provođenja mjera zaštite na radu mogu vršiti i lica koja imaju višu školu ili srednju stručnu školu odgovarajućeg smjera, pet godina radnog iskustva u struci i položen stručni ispit.

Radnik koji rukovodi poslovima službe zaštite na radu mora ispunjavati uslove predviđene u članu 95. ovog zakona i za rad službe zaštite na radu i svoj rad neposredno je odgovoran direktoru preduzeća.

Član 76.

Poslove službe za spasavanje i vatrogasne službe vrše radnici koji su za te poslove posebno osposobljeni.

Izuzetno, dva ili više preduzeća mogu sporazumno organizovati zajedničku službu za spasavanje i vatrogasnu službu ako to priroda posla dozvoljava, a ne prijeti opasnost od eksplozivnih i štetnih gasova, pare i prašine, gorskih udara, podzemnih pritisaka i zarušavanja, požara, prodora vode i žitkih materijala.

Preduzeća iz prehodnog stava ugovorom uređuju način organizovanja ovih službi i njihovog snadbijevanja potrebnom opremom.

Na obrazložen zahtjev preduzeća, republički organ uprave nadležan za poslove rudarstva, po pribavljenom mišljenju rudarske inspekcije, može osloboditi preduzeće od obaveze organizovanja službe spasavanja.

Preduzeće nije obavezno organizovati vlastitu vatrogasnu službu, ako to priroda posla dozvoljava, ukoliko te poslove povjeri ovlaštenom i osposobljenom preduzeću koje se tim poslovima profesionalno bavi.

Član 77.

Direktor preduzeća dužan je povremeno, a najmanje dva puta godišnje, razmotriti stanje zaštite na radu i rad službe zaštite na radu, službe za spasavanje i vatrogasne službe, i odrediti potrebne mjere koje se moraju provesti, o čemu podnosi izvještaj nadležnom organu preduzeća.

Član 78.

Za neposredno provođenje mjera zaštite na radu odgovorno je svako lice zaposleno u preduzeću u okviru delokruga svoga rada.

Aktom preduzeća o zaštiti na radu određuje se djelokrug rada lici iz predhodnog stava u provođenju mjera zaštite na radu i njihova lična odgovornost za provođenje tih mjera.

Član 79.

Preduzeće je dužno obezbijediti tehničko rukovođenje odgovarajućih struka nad svim rudarskim radovima i objektima.

Preduzeće je dužno obezbijediti stalni nadzor nad svim rudarskim radovima, postrojenjima, uređajima i instalacijama, u svim smjenama.

U jamama ugroženim metanom ili eksplozivnom prašinom nadzor nad provjetravanjem mora biti stalan.

Član 80.

Rudarske radove u jami ili na površini mogu izvoditi preduzeća koja su registrovana za vršenje tih poslova i koja ispunjavaju druge uslove propisane ovim zakonom. Rješenje o

ispunjenju uslova iz ovog stava donosi nadležno ministarstvo nakon izvršenog pregleda na licu mjesta putem stručne komisije.

Ako za potrebe rudarskog preduzeća u jami ili na površini radove izvodi jedno ili više drugih preduzeća, prije otpočinjanja radova radnici tih preduzeća moraju se upoznati sa propisima i mjerama zaštite na radu, opasnostima koje mogu nastati u toku izvođenja radova, kao i sa provođenjem mjera zaštite na radu.

Preduzeće koje izvodi rudarske radove mora biti tehnički opremljeno i imati zaposlene radnike za vršenje poslova nadzornika odgovarajućih struka i izvršioce odgovarajućih poslova.

Nadzor na provođenjem propisanih tehničkih normativa i mjera zaštite na radu, pored nadzornog osoblja preduzeća, izvođača radova, vrše i radnici službe zaštite na radu kao i radnici odgovarajućih službi rudarskog preduzeća za čije potrebe se ti radovi izvode.

Međusobne obaveze i odnosi preduzeća iz stava 2. ovog člana uređuju se ugovorom.

Član 81.

Ukoliko dvije ili više jama, površinskih kopova ili njihovih dijelova imaju zajedničku ulaznu ili izlaznu vazдушnu struju transport ili izvoz, odvodnjavanje i slično, preduzeće će aktom o mjerama zaštite na radu odrediti dužnosti i odgovornosti, kao i lica za održavanje u ispravnom stanju i provođenje mjera zaštite na tim zajedničkim objektima.

Član 82.

Svaki radnik koji zasnuje radni odnos sa preduzećem mora se prije raspoređivanja na poslove, odnosno radne zadatke upoznati sa poslom koji će obavljati, propisima o mjerama zaštite u vezi sa poslom i mjerama zaštite od požara, sa opasnostima koje mogu nastati u poslu, kao i sa organizovanjem i provođenjem zaštite na radu u preduzeću i ima pravo zahtijevati od lica za to određenog da ga što iscrpnije upozna sa opasnostima posla, sa pravima, odnosno dužnostima u vezi sa zaštitom na radu i uslovima rada.

Radnik koji se prvi put raspoređuje na rudarske radove, mora se postepeno, a najmanje 15 dana, uvoditi u posao pod neposrednim nadzorom radnika instruktora koga nadležno odgovorno lice odredi i u tom roku ne može biti angažovan na stalnim poslovima i zadacima.

Radnik koji se premješta na druge poslove i zadatke mora se prije otpočinjanja rada upoznati sa radom, propisima i mjerama zaštite i opasnostima koje mogu nastati na tim poslovima i zadacima.

Svaki radnik dužan je u toku rada stalno upotpunjavati i usavršavati svoje znanje iz oblasti zaštite na radu.

Preduzeće je dužno donijeti posebne programe za sticanje znanja iz oblasti zaštite na radu prema vrsti poslova i stručnosti radnika.

Član 83.

Preduzeće je dužno organizovati upoznavanje svih radnika sa propisima i mjerama zaštite na radu, kao i sa mjerama provođenja plana odbrane i akcije spasavanja u slučajevima iznenadnih

udesa. U tom cilju preduzeće je dužno najmanje jedanput godišnje organizovati seminare na kojima će se radnici upoznati sa propisima o tehničkim mjerama i mjerama zaštite na radu, kao i sa mjerama provođenja plana odbrane i spasavanja.

Preduzeće je dužno putem stručne komisije najmanje jedanput godišnje provjeravati poznavanje propisa o tehničkim mjerama i o zaštiti na radu, kao i plana odbrane i akcije spasavanja u slučajevima iznenadnih udesa, kod nadzornog i tehničkog osoblja, palilaca mina, kao i visokokvalifikovanih i kvalifikovanih radnika čiji je rad neposredno vezan za rudarske radove.

Radnici koji ne pokažu zadovoljavajuće poznavanje propisa o tehničkim mjerama i o zaštiti na radu, a naročito o provođenju plana odbrane i akcije spasavanja, ne mogu obavljati poslove dok se ponovnim provjeravanjem ne utvrdi da su ovladali istim.

Preduzeće je dužno obezbijediti da svaki radnik bude osposobljen za samostalan i bezbjedan rad, kao rukovanje opremom, uređajima i sredstvima rada, zaštićen od povređivanja i oštećenja zdravlja, kao i da bude teorijski i praktično obučen za samostalan i bezbjedan rad na poslovima na koje se raspoređuje, kao i rukovanje opremom, uređajima i sredstvima rada.

Osposobljavanje radnika za rad na određenom radnom mjestu, kao rukovanje opremom, uređajima i sredstvima rada preduzeće je dužno vršiti pri svakom raspoređivanju radnika, pri promjenama u tehnološkom procesu, odnosno u procesu rada, kao i prilikom uvođenja nove ili promjenom postojeće opreme, uređaja i sredstava za rad.

Osposobljavanje radnika vrši se po posebnom programu. Po izvršenom obučavanju za osposobljavanje vrši se teorijska i praktična provjera znanja putem stručne komisije.

Radnicima koji zadovolje na provjeri znanja izadaje se odgovarajuće uvjerenje, nakon čega se mogu rasporediti na poslove i radne zadatke za koje se traži posebna osposobljenost .

Osposobljavanje radnika za samostalan i bezbjedan rad, kao rukovanje opremom, uređajima i sredstvima rada može vršiti preduzeće, odnosno drugo pravno lice koje ispunjava uslove propisane zakonom. Rješenje o ispunjenju uslova iz ovog stava donosi ministarstvo nakon izvršenog pregleda na licu mjesta putem stručne komisije ministarstva, u čiji sastav se imenuje najmanje jedan član iz reda službenika resornog ministarstva.

Za kvalitet izvršenog osposobljavanja, sačinjenog zapisnika o teorijskoj i praktičnoj obuci i izvršenoj provjeri znanja i izdatom uvjerenju odgovorni su preduzeće, odnosno drugo pravno lice i lice koje je rukovodilo vršenjem osposobljavanja i izdavanjem uvjerenja.

Član 84.

Svaki radnik u preduzeću dužan je pridržavati se propisanih tehničkih mjera i mjera zaštite na radu.

Direktor preduzeća i druga odgovorna lica za izvođenje rudarskih radova određena aktom o mjerama zaštite na radu, kao i radnik službe zaštite na radu, imaju pravo privremeno odstraniti sa tog posla radnika koji je izvršio povredu neke od propisanih mjera, kojom se ugrožava lična i kolektivna sigurnost. Protiv radnika koji je odstranjen sa posla odmah se pokreće postupak za utvrđivanje povreda radnih obaveza.

Član 85.

Preduzeće je dužno voditi knjigu rudarskog nadzora, u koju se unose naređenja rudarskog inspektora izdata na licu mjesta pri vršenju nadzora u rudniku, u slučaju neposredne opasnosti po život i zdravlje ljudi ili veće materijalne štete.

U knjigu rudarskog nadzora unose se i naređenja lica ovlašćenih aktom preduzeća, a koja se odnose na mjere zaštite na radu i koja su oni izdali na licu mjesta pri pregledu radova.

Knjiga rudarskog nadzora vodi se za svaku jamu, površinski kop i objekte pripreme mineralnih sirovina posebno.

Član 86.

U rudarske podzemne prostorije i ostale rudarske objekte u kojima se pojavljuje metan i drugi zapaljivi i eksplozivni gasovi, pare i prašina i u zone opasnosti od eksplozija na objektima koji se nalaze na naftnim i gasnim poljima zabranjeno je unošenje lako zapaljivih materija, pribora za pušenje ili drugih sredstava koja mogu izazvati požar, upalu ili eksploziju.

Izuzetno od odredbe iz stava 1. ovog člana, u rudarske podzemne prostorije, kao i ostale rudarske objekte, mogu se unositi i koristiti aparati za zavarivanje samo pod uslovima i na način utvrđen posebnim propisima.

Zaposleni koji rukuje magacinom, skladištem ili rukovodi prevozom i prenosom eksplozivnih sredstava ili obavlja poslove miniranja, kao i druga lica u rudniku koja po bilo kom osnovu dolaze u skladišne prostorije ili pomažu pri prevozu i prenosu eksplozivnih sredstava i miniranju, moraju se pridržavati propisanih mjera zaštite na radu i mjera zaštite od požara.

Odgovorni rukovodioci i drugi zaposleni koji učestvuju u tehnološkom procesu i obavljaju stručne poslove zaštite na radu dužni su da sprovede i kontrolišu sprovođenje mjera zaštite na radu i mjera zaštite od požara koje se odnose na zaštitu od opasnosti od upale i eksplozije metana, drugih opasnih gasova, pare i prašine ili od agresivne mineralne prašine, jonizirajućih zračenja, silikoze, provale vode, gorskih udara ili požara.

Ministar će posebnim propisima donijeti pravilnike o tehničkim mjerama i mjerama zaštite na radu pri: rudarskim podzemnim i površinskim radovima; prevozu ljudi i materijala oknima rudnika; rukovanju eksplozivnim sredstvima i miniranju u rudarstvu; istraživanju i eksploataciji nafte i zemnih gasova i pravilnike za električna postrojenja u rudnicima sa podzemnom eksploatacijom i na nadzemnim mjestima ugroženih od eksplozivnih smjesa.

U pogledu mjera zaštite na radu, koje nisu uređene ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega, primjenjuju se odredbe Zakona o standardizaciji, Zakona o zaštiti na radu, Zakona o zaštiti od požara, Zakona o zaštiti životne sredine, kao i propisa donesenih na osnovu tih zakona.

Član 87.

Pri izvođenju rudarskih radova preduzeće je dužno preduzeti i mjere potrebne za zaštitu života i zdravlja građana, kao i obezbjeđenje imovine, prema važećim propisima.

Korisnici i vlasnici zemljišta i objekata na eksploatacionom polju kao i ostali građani dužni su se pridržavati mjera zaštite preduzeća, koje se odnose na kretanje i rad na eksploatacionom polju.

Član 88.

Svaki radnik u preduzeću je dužan neodložno najkraćim putem izvijestiti odgovornog radnika o svakoj pojavi opasnosti pri izvođenju rudarskih radova, a naročito o pojavi eksplozivnih, zapaljivih, zagušljivih i otrovnih gasova, o provali vode, pojavi vatre, upale i eksplozije gasa, pare i prašine, gorskom udaru ili drugim pojavama koje mogu ugroziti sigurnost ljudi i imovine.

O pojavama iz stava 1. ovog člana preduzeće vodi evidenciju koja naročito sadrži: podatke o vrsti pojave; vremenu njenog trajanja; uzroku nastanka i štetu koja je uslijedila nastankom pojave kao i podatke o utvrđenoj odgovornosti; te neodložno najkraćim putem izvještava ministarstvo - rudarsku inspekciju.

Član 89.

Preduzeće je dužno odmah najkraćim putem izvijestiti ministarstvo - rudarsku inspekciju i organ uprave nadležan za unutrašnje poslove o svakom smrtnom slučaju, grupnoj povredi, težoj povredi na radu i udesu u preduzeću.

Član 90.

Preduzeće je dužno pružiti pomoć susjednom preduzeću čim sazna da je kod tog preduzeća došlo do udesa (eksplozije, požara, provale vode i slično) pri kome su ugroženi životi radnika.

Na poziv rudarskog inspektora ili ugroženog rudarskog preduzeća dužno je drugo rudarsko preduzeće pružiti pomoć ugroženom preduzeću.

Rudarska preduzeća iz stavova 1. i 2. ovog člana nisu dužna pružiti pomoć jedino ako njihove ekipe za spasavanje ne bi smjele da se udalje zbog postojećih opasnosti u svojim preduzećima.

Član 91.

U slučaju udesa, akcijom spasavanja rukovodi radnik sa posebnim ovlaštenjima i odgovornostima u preduzeću, koji je odgovoran za tehničke poslove, ako aktom o zaštiti radnika na radu preduzeća nije određen drugi radnik.

Nadležni rudarski inspektor može odrediti drugog radnika za rukovođenje akcijom spasavanja ili može preuzeti sam tu akciju, ako nađe da preduzeto rukovođenje nije dovoljno stručno i efikasno.

Član 92.

U slučaju udesa većih razmjera ili sa težim posljedicama u preduzeću nadležni organ može na zahtjev rukovodioca akcije za spasavanje narediti i sprovesti mobilizaciju potrebne radne

snage, prevoznih sredstava i vatrogasnih organizacija uz naknadu troškova od strane ugroženog preduzeća.

Član 93.

U slučaju opasnosti za preduzeće vlasnici i korisnici zemljišta dužni su dozvoliti da se na njihovom zemljištu izvrše neodložni radovi radi otklanjanja te opasnosti.

Preduzeće je dužno naknaditi štetu prčinjenu radovima iz prethodnog stava.

V- STRUČNA SPREMA RADNIKA KOJI RUKOVODE TEHNIČKIM POSLOVIMA

Član 94.

Poslove nadzornika u rudarskim objektima može obavljati radnik koji ima najmanje srednju školsku spremu odgovarajuće struke, dvije godine radnog iskustva i položen stručni ispit.

Poslove poslovođe u rudarskim objektima, može obavljati radnik koji je najmanje dvije godine obavljao poslove nadzornika u odgovarajućem objektu.

Član 95.

Poslove tehničkog rukovođenja u rudarskom preduzeću može obavljati radnik koji ima:

- 1) završen odgovarajući tehnički fakultet ili visoku tehničku školu, tri godine radnog iskustva i položen stručni ispit;
- 2) završen prvi stepen tehničkog fakulteta ili visoke tehničke škole, odnosno višu tehničku školu, četiri godine radnog iskustva i položen stručni ispit;
- 3) završenu srednju školu odgovarajuće struke, položen stručni ispit i pet godina radnog iskustva, samo u objektima koji nisu ugroženi metanom ili eksplozivnom prašinom, gasovima i parama.

Član 96.

Poslove glavnog tehničkog rukovođenja u rudarskom preduzeću, koje se bavi eksploatacijom mineralnih sirovina, može obavljati radnik koji ispunjava uslove iz člana 95. tačka 1. ovog zakona i koji je najmanje tri godine vršio poslove tehničkog rukovođenja u jami, površinskom kopu, objektu za pripremu mineralnih sirovina, službi zaštite na radu, službi razvoja ili projektovanja.

Član 97.

Poslove glavnog tehničkog rukovođenja u rudarskim preduzećima, koja se bave eksploatacijom nafte i gasa, može obavljati radnik koji ispunjava uslove iz člana 95. tačka 1. ovog zakona i koji je najmanje tri godine vršio poslove tehničkog rukovođenja objektom eksploatacije nafte i gasa.

Član 98.

Poslove jamskog mjerenja, odnosno mjerenja na površinskim kopovima može obavljati radnik koji je završio srednju školu odgovarajuće struke, koji ima dvije godine radnog iskustva i položen stručni ispit.

Član 99.

Poslove iz članova 94. do 98. ovog zakona mogu u objektima koji su ugroženi metanom ili opasnom i eksplozivnom prašinom, gasovima i parama obavljati samo radnici koji su najmanje tri godine proveli u objektima ugroženim metanom, odnosno opasnom ili eksplozivnom prašinom, gasovima i parama.

Izuzetno poslove iz predhodnog stava mogu obavljati i radnici koji su proveli najmanje četiri godine u rudnicima, od čega najmanje dvije godine u objektima ugroženim metanom ili opasnom i eksplozivnom prašinom, gasovima i parama.

Član 100.

Pod školama i fakultetima odgovarajuće struke za obavljanje poslova iz članova 94, 95. i 98. ovog zakona, podrazumijevaju se, u smislu ovog zakona, škole odnosno fakulteti i to:

1. za poslove nadzora i tehničkog rukovođenja rudarskim podzemnim i površinskim eksploatacionim i istražnim radovima, masovnim miniranjem, službom provjetravanja, službom zaštite na radu i službom spasavanja, završena srednja rudarska škola, odnosno fakultet eksploatacionog smera;
2. za poslove nadzora i tehničkog rukovođenja objektima obogaćivanja i oplemenjivanja mineralnih sirovina, završena rudarska škola - prerade mineralnih sirovina ili eksploatacionog smjera, ili mašinska, tehnološka ili hemijska srednja škola, odnosno fakultet;
3. za poslove nadzora i tehničkog rukovođenja dubinskim bušenjem eksploatacijom i istraživanjem nafte i gasa, završena srednja rudarsko-geološka ili rudarsko-naftna škola, odnosno fakultet;
4. za poslove nadzora i tehničko rukovođenje elektro službom, odnosno mašinskom službom, radionicama za održavanje, završena elektrotehnička, mašinska ili rudarsko-mašinska srednja škola, odnosno fakultet;
5. za poslove samostalnog mjerača i rukovođenja službom mjerenja, završena srednja geodetska, srednja rudarska škola, odnosno rudarski ili geodetski fakultet;
6. za poslove nadzora i tehničko rukovođenje građevinsko-montažnim i drugim specifičnim radovima, završena srednja građevinska, srednja mašinska ili srednja elektrotehnička škola, odnosno fakultet;
7. za poslove nadzora i tehničkog rukovođenja na kamenolomima i objektima prerade kamena, završena srednja rudarska škola, ili srednja građevinska škola.

Član 101.

Pod radnim iskustvom u smislu odredaba članova 94, 95, 97. i 98. ovog zakona smatra se iskustvo po završenoj školi i to na poslovima odgovarajućeg zanimanja u rudarstvu, a pod radnim iskustvom za tehničko rukovođenje elektro službom, odnosno mašinskom službom i tehničko rukovođenje građevinsko-montažnim ili drugim specifičnim radovima iskustvo po završenoj školi i to na odgovarajućim poslovima u rudarstvu.

Član 102.

Ovlašćenje za obavljanje poslova tehničkog rukovođenja, nadzora i drugih stručnih poslova stiče se polaganjem stručnog isita.

Stručni ispiti propisani ovim zakonom polažu se pred komisijom koju obrazuje ministarstvo.

Izuzetno od odredbe iz prethodnog stava, stručni ispit za poslove iz člana 92. stav 1. ovog zakona polaže se pred komisijom koju obrazuje rudarsko preduzeće u kojem je zaposlen kandidat koji polaže ispit, a predsjednika ispitne komisije imenuje ministarstvo.

Troškove polaganja stručnog ispita snosi rudarsko preduzeće u kome kandidat ima svojstvo radnika.

Član 103.

Stručni ispiti predviđeni u članovima 94., 95., i 98. ovog zakona polažu se po programima i na način koji propisuje ministar.

VI - RUDARSKA INSPEKCIJA

Član 104.

Inspezijski nadzor nad primjenom odredaba ovog zakona i propisa donesenih za njihovo sprovođenje vrši ministarstvo preko rudarskih inspektora.

Član 105.

Poslove rudarskog inspektora može obavljati lice koje ima visoku školsku spremu rudarske struke eksploatacionog smjera, elektro struke elektro-energetskog smjera i mašinske struke proizvodnog smjera, radno iskustvo od najmanje pet godina na poslovima tehničkog rukovođenja eksploatacije mineralnih sirovina i položen stručni ispit.

Rudarski inspektor koji vrši nadzor nad rudarskim objektima koji su ugroženi eksplozivnim i zapaljivim smjesama gasova, pare i prašine, mora imati pored uslova iz stava 1. ovog člana i najmanje tri godine radnog iskustva u struci na objektima ugroženim eksplozivnim i zapaljivim smjesama gasova, pare i prašine.

Član 106.

U vršenju nadzora nad primjenom mjera zaštite na radu u rudarskim objektima, rudarski inspektor ima u svemu ovlaštenja i dužnosti inspektora rada, predviđene Zakonom o zaštiti na radu.

Preduzeće je dužno da omogući inspektoru ulazak u poslovne i pogonske prostorije, uzimanje uzoraka mineralnih sirovina i pogonskog materijala u cilju ispitivanja, kao i obezbjeđivanja drugih dokaza.

Član 107.

Rudarski inspektor je ovlašten i dužan da naročito provjerava:

- 1) da li se pri izvođenju rudarskih radova primjenjuju propisane mjere i normativi zaštite na radu i propisi o bezbjednosti građana i nepokretne i pokretne imovine;
- 2) da li se eksploatacija mineralnih sirovina vrši na osnovu rješenja o davanju odobrenja za eksploataciju i saglasno tom aktu;
- 3) da li se eksploatacija vrši na nivou parametara iz rudarskog projekta u pogledu stepena iskorišćenosti utvrđenih rezrevi mineralnih sirovina njihovog kvaliteta;
- 4) da li se pri izvođenju rudarskih radova u svemu primjenjuju tehnički propisi koji se odnose na te radove;
- 5) da li se istovremeno sa eksploatacijom mineralnih sirovina vrše istraživanja radi obnavljanja rudnog blaga;
- 6) da li stanje rudarskih objekata u jami i na površini odgovara tehničkim propisima i da li je izgradnja ovih objekata izvršena prema projektima;
- 7) da li se rudarski radovi na pripremi i eksploataciji izvode po godišnjem planu tih radova;
- 8) da li se vrše propisana rudarska mjerenja, da li se pravilno izrađuju i redovno dopunjuju rudarski planovi i ostala dokumentacija potrebna za pravilno tehničko izvođenje rudarskih radova, kao i da li se uredno vode mjerne knjige;
- 9) da li zaposleni ispunjavaju propisane uslove za rad na poslovima na koje su raspoređeni i da li su osposobljeni za poslove na kojima rade za koje je propisana obaveza osposobljavanja;
- 10) da li preduzeće, vrši transport, uskladištenja i rukovanje eksplozivnim materijalom i tečnim gorivom na propisani način;
- 11) da li je obim pripremljenih radova kao i radova na otkopavanju otkrivke na površinskim kopovima u skladu sa projektom;
- 12) da li se zapunjavanje otkopanih prostora pri podzemnoj eksploataciji vrši u skladu sa projektom metode otkopavanja.

Rudarski inspektor je ovlašten da naredi:

- 1) da se utvrđene nepravilnosti i nedostaci otklone u roku koji on odredi;
- 2) da se obustavi dalji rad na rudarskom objektu ili na određenom radnom mjestu, ako:
  - a) u određenom roku nisu otklonjene utvrđene nepravilnosti i nedostaci;
  - b) radovi na eksploataciji vrše bez odobrenja za izvođenje radova ili se ne vrše prema tehničkoj dokumentaciji na osnovu koje je izdato odobrenje;

v) utvrdi nedostatke koji predstavljaju neposrednu opasnost po život i zdravlje ljudi ili opasnost po imovinu.

Pored preduzimanja mjera iz stava 1. ovog člana, inspektor je ovlašten i da:

- 1) odredi mjere obezbjeđenja u slučaju opasnosti za život i zdravlje ljudi ili za bezbjednost imovine;
- 2) podnese prijavu nadležnom organu za pokretanje odgovarajućeg postupka ako povreda propisa predstavlja prekršaj, privredni prestup ili krivično djelo;
- 3) obavijesti drugi organ ako postoje razlozi za preduzimanje mjera za koje je taj organ nadležan.

Preduzeće kome je rješenjem naloženo otklanjanje nedostataka i nepravilnosti u smislu stava 2. tačka 1. ovog člana dužno je da po njihovom otklanjanju o tome obavijesti rudarskog inspektora u roku određenom rješenjem, koji ne može biti duži od osam dana.

Član 108.

Rudarska inspekcija daće nalog za obavljanje vandrednog pregleda rudarskog objekta u preduzeću, ovlaštenoj stručnoj instituciji ili zavodu, ukoliko isti nije podnijelo preduzeće: nakon pretrpljene havarije; nakon upale i eksplozije smjese gasa, pare i prašine; poslije većih popravki i prepravki. Troškove vanrednog pregleda snosi preduzeće za koje se obavlja vanredni pregled.

Rudarski inspektor može narediti da se sprovede i mjera zaštite na radu koja nije propisana ukoliko se tom mjerom otklanja opasnost po život i zdravlje ljudi.

Član 109.

Preduzeće u kome se dogodi smrtni ili grupni nesrećni slučaj, dužno je da o tome odmah obavijesti rudarsku inspekciju.

Rudarski inspektor dužan je da odmah na licu mjesta ispita uzroke smrtnih i grupnih nesrećnih slučajeva, kao i da naredi mjere koje se bez odlaganja moraju preduzeti i da u najkraćem roku podnese nadležnim organima obrazloženi izvještaj sa mišljenjem o uzrocima nesreće.

Član 110.

Protiv rješenja rudarskog inspektora može se izjaviti žalba ministarstvu u roku osam dana od dana prijema rješenja.

Žalba na rješenje rudarskog inspektora ne odlaže njegovo izvršenje ako je naložena zabrana ili bi zbog odlaganja izvršenja prijetila neposredna opasnost po život ili zdravlje ljudi ili u većoj mjeri po imovinu.

Član 111.

Rudarski inspektor dužan je da izvrši inspekcijski pregled rudarskih radova i objekata najmanje jedanput godišnje, a rudarskih objekata ugroženih metanom i opasnom ugljenom prašinom, najmanje jedanput u šest mjeseci.

Član 112.

Rudarski inspektor je dužan da čuva kao službenu tajnu sve podatke koje je saznao u obavljanju poslova nadzora, a koji su propisima i aktima preduzeća utvrđeni kao poslovna tajna.

VII – KAZNENE ODREDBE

Član 113.

Novčanom kaznom od 7.500 KM do 15.000 KM kazniće se za prekršaj preduzeće ako:

- 1) vrši eksploataciju mineralnih sirovina bez pribavljanja akta o davanju koncesije za korišćenje, odnosno odobrenja za eksploataciju (član 14. i 16.);
- 2) izvodi rudarske radove bez odgovarajuće tehničke dokumentacije i bez odobrenja nadležnog organa (čl. 31, 40. i 42.);
- 3) otpočne sa korišćenjem objekta, prostorija i uređaja prije nego što pribavi upotrebnu dozvolu (član 45.);
- 4) zemljište ne privede prvobitnoj ili nekoj drugoj namjeni, u svemu prema projektu rekultivacije zemljišta (član 55.);
- 5) u jamu sa metanom ili drugim zapaljivim gasom, ili opasnom ugljenom prašinom, ili u objekat na naftnom i gasnom polju lice unese lako zapaljivu materiju ili druge stvari čije je unošenje u takvu jamu, odnosno objekat zabranjeno (član 86. stav 1. ovog zakona);
- 6) lice koje rukuje magacinom, skladištem ili rukovodi prevozom i prenosom eksplozivnih sredstava ili obavlja poslove miniranja, kao i druga lica u rudniku koja po bilo kom osnovu dolaze u ove prostorije ili pomažu pri prevozu i prenosu eksplozivnih sredstava i miniranju, se ne pridržava propisanih mjera zaštite na radu i mjera zaštite od požara (član 86. stav 3. ovog zakona);
- 7) ne vrši sprovođenje i kontrolu sprovođenja propisanih mjera zaštite na radu, koja se odnose na zaštitu od upale i eksplozije metana, drugih opasnih gasova, pare i prašine ili od agresivne mineralne prašine, jonizujućih zračenja, provale vode gorskih udara ili požara (član 86. stav 4. ovog zakona);
- 8) pri izradi rudarskog projekta ne primijeni ili nepravilno primijeni utvrđene podatke o sirovinskoj osnovi, propisane mjere zaštite na radu, standarde, tehničke normative kao i norme kvaliteta (član 35. stav 2. ovog zakona);
- 9) ne izvrši reviziju rudarskog projekta saglasno odredbama ovog zakona (član 37. ovog zakona);
- 10) ne izvrši tehnički pregled rudarskog objekta saglasno odredbama ovog zakona (član 47. ovog zakona);
- 11) ne plati naknadu iz člana 60. i 61. Zakona

Za radnju iz stava 1. ovog člana kazniće se i odgovorno lice u preduzeću novčanom kaznom od 750 KM do 1.500 KM.

Član 114.

Novčanom kaznom od 1.500 KM do 15.000 KM kazniće se za prekršaj preduzeće ako:

- 1) ne obezbeđuje optimalno-tehnoekonomsko iskorišćavanje ležišta mineralnih sirovina u skladu sa revidovanim projektom i ako se ne pridržava propisa o zaštiti na radu, ili drugih propisa o zaštiti zdravlja radnika u rudarstvu, kao i mjera zaštite za bezbjednost građana i imovine (član 9.);
- 2) bez propisane saglasnosti eksploatiše mineralne sirovine na području na kome je za ove radove potrebna posebna saglasnost (član 11.);
- 3) ne prijavi u određenom roku početak eksploatacionih radova (član 43.);
- 4) ne postupi u skladu sa članovima 50., 53., 54., 64. stav 1., 83. i 90. ovog zakona;
- 5) nema rudarske planove ili ih redovno ne dopunjava (član 69.);
- 6) ne organizuje obavljanje poslova zaštite na radu, protivpožarne zaštite i spasavanja, ili se ne snadbije potrebnom opremom i ne organizuje poslove zaštite životne sredine (članovi 74., 75. i 76.);
- 7) ne vodi knjigu rudarskog nadzora (član 85.);
- 8) nastavi sa izvođenjem radova po prijemu rješenja o obustavi njihovog izvođenja prije nego što otkloni utvrđene nepravilnosti i nedostatke (član 107. stav 2. tačka 2.);
- 9) ne obezbijedi tehničko rukovođenje i stalni nadzor (član 79. stav 1., stav 2. i stav 3.);
- 10) na poslove tehničkog rukovođenja rasporedi lice koje ne ispunjava propisane uslove (članovi 94. do 99.).

Za radnju iz stava 1. ovog člana kazniće se i odgovorno lice u preduzeću novčanom kaznom od 200 KM do 1.500 KM.

Član 115.

Novčanom kaznom od 750 KM do 5.000 KM kazniće se za prekršaj preduzeće ako:

- 1) u propisanom roku ne donese godišnji plan radova za otvaranje i eksploataciju mineralnih sirovina (član 32. stav 2.);
- 2) u određenom roku ne obavijesti nadležne organe o obustavi radova ili pojavi opasnosti pri izvođenju rudarskih radova ili o smrtnom ili grupnom nesrećnom slučaju (član 52. stav 1. i 2., članovi 88. i 89.);
- 3) ne omogući rudarskom inspektorulazak u poslovne i pogonske prostorije ili razgledanje planova, izvještaja i druge dokumentacije o stanju rudarskih radova, ili ako na drugi način ometa rudarskog inspektora u vršenju inspeksijskog nadzora (član 106. stav 2.);
- 4) po otklanjanju nedostataka i nepravilnosti o tome ne obavijesti rudarskog inspektora u određenom roku (član 107. stav 4.);
- 5) ne postupi po rješenju rudarskog inspektora (član 107. stav 2. tačka 1.).

Za radnju iz stava 1. ovog člana kazniće se i odgovorno lice u preduzeću novčanom kaznom od 100 KM do 1.500 KM.

Član 116

Novčanom kaznom od 5.000 KM do 15.000 KM kazniće se za prekršaj fizičko lice ako:

- 1) vrši eksploataciju mineralnih sirovina bez pribavljenog akta o upisu u sudski registar za obavljanje te djelatnosti, odnosno o ispunjenju uslova za obavljanje te djelatnosti od nadležnog ministarstva (član 13.);
- 2) vrši eksploataciju mineralnih sirovina bez pribavljenog akta o davanju koncesije, odnosno odobrenja za eksploataciju (članovi 14. i 16.);
- 3) ne postupi po rješenju rudarskog inspektora (član 107. stav 2. tačka 1.).

Član 117

Novčanom kaznom od 5.000 KM do 15.000 KM kazniće se za prekršaj pojedinac koji samostalno obavlja djelatnost sredstvima u privatnoj svojini ako:

- 1) vrši eksploataciju mineralnih sirovina bez pribavljenog akta o upisu u sudski registar za obavljanje te djelatnosti, odnosno o ispunjenju uslova za obavljanje te djelatnosti od nadležnog ministarstva (član 13.);
- 2) vrši eksploataciju mineralnih sirovina bez pribavljenog akta o davanju koncesije, odnosno odobrenja za eksploataciju (članovi 14. i 16.);
- 3) ne postupi po rješenju rudarskog inspektora (član 107. stav 2. tačka 1.).

Član 118.

Novčanom kaznom od 100 KM do 3.000 KM, kazniće se za za prekršaj građanin i zaposleni u preduzeću ako vrši ispiranje plemenitih metala iz riječnih nanosa bez odobrenja nadležnog organa ili ako isprane količine plemenitih metala ne preda Narodnoj banci Republike Srpske (član 15.).

Član 119.

Novčanom kaznom od 100 KM kazniće se za prekršaj, na licu mjesta preduzeće ako ne sprovodi mjere zaštite na radu u smislu odredbi članova 77., 82., 83. i 87. stav 1. ovog zakona.

Za radnju iz stava 1. ovog člana kazniće se na licu mjesta i odgovorno lice u preduzeću novčanom kaznom od 20 KM.

Novčanom kaznom od 20 KM kazniće se za prekršaj na licu mjesta fizičko lice i lice zaposleno u preduzeću ako ne sprovodi mjere zaštite na radu u smislu odredbi člana 87. stav 2., 93. i 78. stav 1. ovog zakona.

Novčanu kaznu iz stavova 1, 2. i 3. ovog člana izriče i naplaćuje rudarski inspektor na licu mjesta.

VIII- PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 120.

Mjesne zajednice, zanatske zadruge, udruženja građana, druga pravna lica, radnje i fizička lica (u daljem tekstu: korisnici) i preduzeća, koji su dobili odobrenje za eksploataciju mineralnih sirovina po odredbama dosadašnjih zakona i propisa, mogu nastaviti sa eksploatacijom mineralnih sirovina pod uslovima utvrđenim datim odobrenjem najduže tri godine od dana stupanja na snagu Zakona o rudarstvu ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 10/95 i 18/95) i dužni su da svoj rad na istraživanjima i eksploataciji usklade u roku sa odredbama ovog zakona.

Korisnicima kojima je dato odobrenje za eksploataciju po odredbama dosadašnjih zakona i propisa i svako preduzeće koje je nastalo po bilo kom osnovu (promjenom oblika, statusnim promjenama, osnivanjem, davanjem u zakup, transformacijom u društvo kapitala, privatizacijom i slično) od preduzeća kome je dato odobrenje za eksploataciju po odredbama dosadašnjih zakona o rudarstvu i ukoliko je upisom u sudski registar preuzelo prava i obaveze preduzeća od kojeg je nastalo, dužni su da izvrše prenos datog odobrenja za eksploataciju na rješenje o davanju odobrenja za eksploataciju prema odredbama ovog zakona, s tim što se dokumentacija na osnovu koje je dato prethodno odobrenje podnosi uz zahtjev i ne mora se davati nova.

Prenos odobrenja za eksploataciju iz stava 2. ovog člana vrši ministarstvo na zahtjev preduzeća uviđajem na licu mjesta.

Po isteku roka iz stava 1. ovog člana korisnici i preduzeća mogu nastaviti eksploataciju mineralnih sirovina pod uslovom da u tom roku dobiju rješenje o davanju odobrenja za eksploataciju.

U slučaju iz stava 4. ovog člana rudarski radovi se mogu nastaviti na osnovu datih odobrenja za izvođenje rudarskih radova i odobrenja za upotrebu rudarskih objekata.

Ako korisnici i preduzeća ne usklade svoj rad sa odredbama ovog zakona u roku iz stava 1. ovog člana, nadležno ministarstvo donijeće rješenje o prestanku važenja datih odobrenja za eksploataciju.

Član 121.

Do donošenja propisa iz članova 28., 34., 50., 67., 73., 86. i 103. ovog zakona primjenjivaće se:

1. Pravilnik o sadržini dugoročnih programa i rudarskih projekata ("Službeni list SRBiH", broj 28/79);
2. Pravilnik o ispiranju plemenitih metala iz riječnih nanosa ("Službeni list SRBiH", broj 24/78);
3. Pravilnik o vođenju zbirke isprava i katastra istražnih prostora i eksploatacionih polja ("Službeni list SRBiH", broj 24/78);
4. Pravilnik o polaganju stručnih ispita radnika za određene poslove u oblasti rudarstva ("Službeni list SRBiH", broj 2/82);
5. Pravilnik o tehničkim propisima o rudarskom mjerenju, mjeračkim knjigama i rudarskim planovima ("Službeni list SRBiH", broj 45/60);
6. Pravilnik o tehničkim mjerama i zaštiti na radu pri rudarskim podzemnim radovima ("Službeni list SFRJ", broj 11/67);
7. Pravilnik o prestanku važenja Pravilnika o tehničkim mjerama i zaštiti na radu pri rudarskim podzemnim radovima ("Službeni list SFRJ", broj 31/91);
8. Pravilnik o tehničkim mjerama i o mjerama zaštite na radu pri prevozu ljudi i materijala oknima rudnika ("Službeni list SFRJ", broj 6/67);
9. Pravilnik o tehničkim normativima pri prevozu ljudi i materijala oknima rudnika ("Službeni list SFRJ", broj 18/92);
10. Pravilnik o tehničkim mjerama i zaštiti na radu pri radu na površinskim otkopima uglja, metalnih i nemetalnih sirovina ("Službeni glasnik SFRJ", broj 32/64);
11. Pravilnik o tehničkim normativima za mašine sa dizelskim motorima koji se upotrebljavaju pri podzemnim rudarskim radovima u nemetanskim jamama ("Službeni list SFRJ", broj 66/78);
12. Pravilnik o mjerama zaštite na radu pri podzemnoj eksploataciji kamene soli ("Službeni list SFRJ", broj 15/67);
13. Pravilnik o tehničkim normativima za rudarske radove pri istraživanju i eksploataciji ležišta kamene soli ("Službeni list SFRJ", broj 8/79);
14. Pravilnik o mjerama zaštite pri rukovanju eksplozivnim sredstvima i miniranju u rudarstvu ("Službeni list SFRJ", broj 9/67);
15. Pravilnik o tehničkim normativima pri rukovanju eksplozivnim sredstvima i miniranju u rudarstvu ("Službeni list SFRJ", broj 26/88 i 63/88);
16. Pravilnik o zaštiti na radu pri izradi eksploziva i baruta i manipulisanja eksplozivima i barutima ("Službeni list SFRJ", broj 55/69);
17. Pravilnik o zaštitnim mjerama pri rukovanju eksplozivima i lagumanju (miniranju) u rudnicima i kamenolomima, kao i pri drugim radovima ("Službeni list FNRJ", broj 98/49);
18. Pravilnik o tehničkim normativima za izgradnju jamskih magacina eksplozivnih sredstava i rudnicima s podzemnom eksploatacijom mineralnih sirovina ("Službeni list SFRJ", broj 12/88);
19. Pravilnik o tehničkim normativima i uslovima za projektovanje i izvođenje električnih postrojenja u prostorijama u kojima se radi sa eksplozivima ("Službeni list SFRJ", broj 17/74);

20. Pravilnik o tehničkim normativima za zaštitu od statičkog elektriciteta ("Službeni list SFRJ", broj 62/73);
21. Pravilnik o tehničkim normativima za podzemnu eksploataciju uglja ("Službeni list SFRJ", broj 4/89, 45/89, 3/90, 54/90);
22. Pravilnik o tehničkim mjerama za prevoz transporterima sa trakom u rudarstvu ("Službeni list SFRJ", broj 5/83 i 12/74/;
23. Pravilnik o tehničkim normativima pri prevozu ljudi u rudnicima sa podzemnom eksploatacijom mineralnih sirovina horizontalnim i kosim prostorijama ("Službeni list SFRJ", broj 34/89);
24. Pravilnik o tehničkim normativima za podzemnu eksploataciju mineralnih sirovina metala i nemetala ("Službeni list SFRJ", broj 24/91);
25. Pravilnik o tehničkim normativima pri istraživanju i eksploataciji nafte, zemnih plinova i slojnih voda ("Službeni list SFRJ", broj 43/79, 41/81 i 15/82);
26. Pravilnik o tehničkim mjerama i o zaštiti na radu pri istraživanju i eksploataciji nafte i zemnih plinova dubinskim bušotinama ("Službeni list SFRJ", broj 14/67);
27. Pravilnik o tehničkim propisima za električna postrojenja u rudnicima sa podzemnom eksploatacijom ("Službeni list FNRJ", broj 10/62 i SFRJ, br. 9/64 i 16/67);
28. Pravilnik o tehničkim normativima za električna postrojenja, uređaje i instalacije u rudnicima sa podzemnom eksploatacijom ("Službeni list SFRJ", broj 21/88 i 90/91);
29. Pravilnik o električnim postrojenjima na nadzemnim mjestima ugroženim od eksplozivnih smješa ("Službeni list SFRJ", broj 17/67);
30. Pravilnik o tehničkim normativima za istraživanje, dobivanje i pripremu nuklearnih mineralnih sirovina ("Službeni list SFRJ", broj 39/85 i 40/86);
31. Pravilnik o tehničkim normativima za pripremu sirovina - ruda obojenih metala ("Službeni list SFRJ", broj 36/79);
32. Pravilnik o tehničkim normativima za površinsku eksploataciju ležišta mineralnih sirovina ("Službeni list SFRJ", broj 4/86 i 62/87);
33. Pravilnik o tehničkim normativima za površinsku eksploataciju arhitektonsko - građevinskog kamena (ukrasnog kamena), tehničkog kamena, šljunka i pijeska, te za preradu arhitektonsko - građevinskog kamena ("Službeni list SFRJ", broj 11/86);
34. Pravilnik o higijenskim i tehničkim zaštitnim mjerama pri radu u kamenolomima i ciglanama kao i kod vađenja gline, pijeska i šljunka ("Službeni list FNRJ", broj 69/48);
35. Opšti pravilnik o higijenskim i tehničkim zaštitnim mjerama pri radu ("Službeni list FNRJ", broj 16/47, 18/47 i 36/50);
36. Pravilnik o mjerama i normativima zaštite na radu na oruđu za rad ("Službeni list SFRJ", broj 18/91);
37. Pravilnik o sredstvima lične zaštite na radu i ličnoj zaštitnoj opremi ("Službeni list SFRJ", broj 35/69);
38. Pravilnik o tehničkim normativima za električna postrojenja i uređaje u rudnicima sa površinskom eksploatacijom mineralnih sirovina ("Službeni list SFRJ", broj 66/87);
39. Pravilnik o zaštitnim mjerama protiv opasnosti od električne struje u radnim prostorijama i radilištima ("Službeni list FNRJ", broj 107/47);

40. Pravilnik o zaštiti na radu pri korišćenju električne struje ("Službeni list SRBiH", broj 34/88);
41. Pravilnik o tehničkim normativima za zaštitu elektroenergetskih postrojenja od požara ("Službeni list SFRJ", broj 74/90);
42. Pravilnik o tehničkim mjerama za pogon i održavanje elektroenergetskih postrojenja ("Službeni list SFRJ", broj 19/68);
43. Pravilnik o tehničkim propisima i gromobranima ("Službeni list SFRJ", broj 13/68);
44. Pravilnik o tehničkim normativima za zaštitu elektroenergetskih postrojenja od prenapona ("Službeni list SFRJ", broj 7/71 i 47/76);
45. Pravilnik o opremi i postupku za pružanje prve pomoći i o organizovanju službe spasavanja u slučaju nezgode na radu ("Službeni list SRBiH", broj 38/86);
46. Pravilnik o načinu i postupku utvrđivanja i ovjeravanja rezervi mineralnih sirovina i podzemnih voda ("Službeni list SRBiH", broj 24/90);
47. Upustvo o načinu vođenja evidencije o izvršenim inspekcijskim pregledima ("Službeni list SRBiH", broj 29/82);
48. Pravilnik o načinu i postupku vršenja periodičnih pregleda i ispitivanja sredstava rada, opreme, radnih i pomoćnih prostorija u oblasti zaštite na radu ("Službeni glasnik Republike Srpske ", broj 10/94);
49. Pravilnik o vođenju evidencija, čuvanju isprava i sadržaju godišnjeg izveštaja iz oblasti zaštite na radu ("Službeni list SRBiH", broj 2/91);
50. Pravilnik o uslovima za utvrđivanje radnih mesta sa posebnim uslovima rada i ljekarskim pregledima radnika na tim radnim mjestima ("Službeni list SRBiH", broj 2/91);
51. Pravilnik o postupku skraćivanja radnog vremena na radnim mjestima sa posebnim uslovima rada ("Službeni list SRBiH", broj 2/91);
52. Naredba o određivanju skraćenog redovnog radnog vremena za izvjesne poslove u rudarstvu ("Službeni list FNRJ", broj 31/49);
53. Pravilnik o uslovima koje u pogledu kadrova i tehničke opreme moraju ispunjavati organizacije koje vrše periodične preglede i ispitivanja iz oblasti i zaštite na radu ("Službeni glasnik Republike Srpske ", broj 9/94);

Propisi iz prethodnog stava, za koje su doneseni tehnički normativi i standardi, primjenjuju se samo u dijelu koji se odnosi na mjere zaštite na radu.

Član 122.

Radnici zatečeni na radnim mjestima iz člana 75. stav 2. i članova 94., 95. i 98, a nemaju odgovarajuću školsku spremu, mogu i dalje obavljati ove poslove ako imaju najmanje osam godina radnog iskustva u struci na tim poslovima i položen stručni ispit.

Na obrazložen zahtjev, sa prijedlogom, preduzeća, a u zavisnosti od tehničko-tehnološkog procesa proizvodnje i uslova rada, nadležno ministarstvo, nakon uviđaja na licu mjesta putem stručne komisije i po pribavljenom mišljenju republičke rudarske inspekcije, može odobriti preduzeću i drugačije organizovanje obavljanja poslova u odnosu kako je to predviđeno odredbama ovog zakona.

Član 123.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o rudarstvu (prečišćen tekst "Službeni list SRBiH", broj 4/84 i 20/88.).

Član 124.

Ovaj zakon stupio je na snagu 30. juna 1995. godine, 21. septembra 1995.godine, 08. aprila 1998. godine, 19. oktobra 2002.godine, 12. novembra 2002.godine, odnosno 02. novembra 2003. godine.